

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára. Társaszerkesztő: Buday Barna az OMGE. titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 23. szám</p> <p>Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	--	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1900. május 5. d. e. 10 és d. u. 4 ó.
Az OMGE. igazgatóválasztmánya, ugyis, mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége“ végrehajtó bizottságának ülése.
- 1900. május 6. d. e. 10 ó. Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének rendkívüli nagygyűlése.
- 1900. május 9. d. u. 4 ó. Egyesületi tanács ülése.

Meghívó.

A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“ f. évi május hó 6-án, azaz vasárnap d. e. 10 órákor a Köztelek nagytermében

rendkívüli nagygyűlést tart.

A nagygyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. A nagygyűlés állásfoglalása a jövő vámpolitika iránya és az új vámtarifa agrárvámjai tárgyában.
4. A Szövetség végrehajtó-bizottságának esetleges előterjesztései.
5. A szövetségi tagoknak az alapszabályok 23. §-a értelmében a szövetségi nagygyűlés elé terjesztett javaslatai.

Gróf Dessewffy Aurél s. k.,
a Szövetség elnöke.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
igazgató-választmányának,
ugyis, mint a
„Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“
végrehajtó-bizottságának

1900. évi május hó 5-én, d. e. 10 órákor, esetleg folytatódólagosan d. u. 4 órákor a Köztelken tartandó

I. ülésére.

(A részletes tárgysorozatot a „Köztelek“ 33. számában közöltük.)

1900. évi április hóban befizetett alapítványi kamatok és tagsági díjak nyilvános nyugtázása.

Alapítványi kamatot fizettek:

1900. évre:

Batthyányi Elemér gr. 52-50, Beniczky Ferencz, Bánffy Dezső, Deutsch Sándor 20-20, br. Majthényi László, br. Nikolics Fedor 21-21, Peterdy Lajos 22-06, Rodiczky Jenő, Steinbach István 20-20 koronát.

Tagsági díjat fizettek:

1900. évre:

Balika Sándor, ifj. Balogh Péter, papi Bähr Gusztáv, Beck Ignác, Belcsák Zoltán, Benedicty Kálmán, Berényi György, Bernáth Béla, Berzeviczy Zsigmond, Békessy Sándor dr., Bischitz Artur, Breyer Lipót, Burehard Bélaváry Rezső dr., Cebrán László gr., Creditier Lőrincz, Csengery Lőránt, Csikvándy Márton, Csiky Kálmán, Csitáry Béla, Dalmy László, Deme Gyula, Demkó Dezső, Dérczy Péter, Dobokay Lajos, Dratsay Gyula, Ebner Jenő, Első magy. gyapjúmosó r.-t., Első pesti Spodium gyár r.-t., Fellner Henrik, Forrai Henrik, Forstner Miksa, Földváry Elemér, Frank Emil, Gál Lajos, Gayssler Ferencz, Gerhárd Sándor, Gerő István, Ghymessy László, Glanz Sándor, Goldmann Antal, Goldmann Mór, Gömöry Károly, Gracza György, Gregersen Niels, Grósz Ignác, Guttmann Samu, György Endre, Gyulassy Imre, Hartmann Márton, Hatházy Ferencz, Hegedűs Lajos, Heller Oszkár, Herzfelder

A. D. dr., Halápy Oszkár, Hanny Béla, Hell Sándor, Hofer Adolf, Hollósy Gyula dr., Hungária vajkivit. r.-t., Hriastélyi K., Ivánka Oszkár, Iszlay László, Jakab Mór, Jekelfalussy József, Józsa László, Jurenák Gyula, Kajtár Sándor, Kamerer Ferencz ifj., Kassel Zsigmond 20-20, Kántor József 10, Kelemen István, Kemény Andor 20-20, Kerekes Lajos 10, Killyényi Pál, Kiss Lajos, Klein Illés, Klein Mór, Klimsa Rezső, Konkoly Elemér, Korniss Károly gr., Koszics Pál, Kovács János, Kovács László, Kovács Sebestyén Endre 20-20, Körmöczy Imre 5, Krachun Lajos, Krausz Izidor, Kubovics Ignác, Kukorelly Pál, Kun Andor, Lang Ferencz, Langfelder Ede, Láncoz Béla 20-20, Lászlóvszky Kálmán 10, Lázár Pál L., Lechner Ödön J., Leidenfrost Károly, Leopold Zsigmond, Lichtenberg Ignác, Lichtschejn Dezső, Linczer Béla, Lipovniczky Gyula, Lits Ödön 20-20, Mandelló Gyula, ifj. Manzin Lajos, Manszbarth Sándor, Matkovich Zsigmond, Mayer Ferencz, Mayer Oszkár, Melezer Gyula, Mészáros Ferencz, Mikes Armin gróf, Milch Gyula, Mocsáry Sándor, Molnár István, Moskovicz Mór, Nagy Imre, Nagy István, dr. Neumann Armin, Németh Dezső, Nyikos Gyula, Okolicsányi Gáspár, Ordódy Géza, Papp Győző, Papp András, dr. Pekár Imre, Polzner Sándor, Prámer Agoston, Prettenhoffer Jenő, Póka Lajos, Pálffy István, Pethő György, Radics István, Rafaisz József, Reich Zsigmond, Rigó Béla, Rimler Lajos, Rohonczy Gedeon, Rónay Pál, Rosinger Alajos, Rozvány József, Rudnay Béla, Salzman és Társa, Sárkány István, Sarbó-Schön Vilmos, Steindl Kálmán, Serák Károly, Serényi János gr., Siroky Ferencz, Skublics István, Sorger Jakab és Társa, Seidl Kálmán, Steinhauer Frigyes, Strasser Sándor, Strem Dénes, Stugel József, Sütő János, Schack Ede, Schiffer Manó, Schlesinger József, Schlothauer Ferencz, Schmir-mund Kornél, Schmidt Oszkár, Schuler Imre, Szabó Sándor főre, Szalay István, Szandtner Sándor, Szent-iványi László, Székely Salamon, Sziberth Gusztáv, Szilassy Iván, Szondy János, Szücs István, Teleki Géza gr., Thaisz Lajos, Thomka Emil, Thurner Nándor, Tancsics Mátyás, Tóth Endre, Tóth József, Vasdinyey Béla, Vásárhelyi László, Vermes Mór, Vertán Etele, Vertán Zoltán, br. Vécsey József, br. Vécsey Miklós, Viczián Antal, Vimmer Béla, Weisz Pál báró, Wighart Ernő, Wiczmándy Ödön buttkai, Wolff Gyula, Wöber György, Zichy Ágost gr., Kis-oroszi uradalom 20-20 koronát.

Hátralekra fizetett:

Dessewffy Arisztid 20, Dobokay Lajos 20, Fehér Sándor 40, György Endre 20, Herzfelder A. B. 20, Holczer József 20, Horváth Jenő dr. 20, Kasztl László 20, Keller Gyula 40, Korniss Alfréd 20, Láng Ferencz 20, László Sándor 20, Nagy Ignác 20, Seidl Kálmán 20, Tomsics Mátyás 20, Wimmer Károly 40, Wöber György 20 koronát.

Tűmaqvakat eredeti queditburgi és belföldi terelésű

Sakarmány Répamaqvakat

legelőnyösebben szerelhetünk be a:

Magyar Mezőgazdák Prövekkerefével Budapest, I. Alkotmány utca 31.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1900. április 30.)

Jelen voltak gróf Zselénski Róbert elnöklete alatt Balás Árpád, dr. Baross János, Baross Károly, Baross Pál, Barta Ödön, Bartók József, dr. Csillag Gyula, dr. Dömötör László, dr. Drucker Jenő, Forster Gyula, Géber Kornél, Huchthausen Vilmos, Ivánka Oszkár, Károly Rezső, Kodolányi Antal, Kvassay Jenő, Ladányi Imre, Landesz József, Leitgeb Imre, Lejtényi György, Löherer Andor, báró Malcomes Jeromos, Mauthner Ödön, Ottlik Iván, dr. Potere Brunó, Propper Samu, dr. Rodiczky Jenő, Róth Loránd, Sierbán János, Seitovszky János, Szevera Károly, Székács István, Sztankovics József, Tóth Jenő, Vancsó Gyula, Vimmer Károly, Wiener Moskó és Zorád István szakosztályi tagok, a tisztviselőkar részéről Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán szerkesztőtítkár, Sporzon Vilmos s-títkár és Rubinek Gyula ügyvezető-títkár, mint előadó. Gróf Zselénski Róbert elnök üdvözlővén a szép számban megjelent szakosztályi tagokat, az ülést megnyitja. A tárgysorozat első pontja Balás Árpád javaslata a kivándorlás okainak tanulmányozása tárgyában.

Felkéri az előadót előterjesztése megtételére.

A kivándorlás és idegenek birtokszerezése.

Balás Árpád: Javaslattal terjeszt az „OMGE”-hez azon értelemben, hogy egy bizottság küldessék ki azon célból, hogy az Amerikába történő kivándorlás ügyére vételesség s figyelemmel tartassék és a netán szükséges intézkedések megtéssenek. Szólót a bizottság kiküldésének ajánlására azon körülmény indította, hogy a törvényhozás termében s a sajtóban oly nyilatkozatok hangzottak el, amelyek szerint az utóbbi időkben a kivándorlás Amerikába mind nagyobb arányokat ölt, minek előrelátható következményeül biztosra vehető, hogy közgazdasági s főleg mezőgazdasági viszonyaink tetemes kárt fognak szenvedni. Ezután megtartja előadását a kérdéssel.

Elnök a szakosztály nevében köszönetét fejezi ki felolvasónak érdekes előadásáért s mielőtt a szakosztály e javaslat megvitatásába boocsájköznék, ajánlja, hogy hallgassa meg a szakosztály dr. Baross János előterjesztését is az idegenek birtokszerezéséről.

Dr. Baross János megtartja előadását, melynek rövid kivonatát alábbiakban közöljük.

Jogtörténeti alapokon kimutatja, hogy már az aranybulla 26. pontja kizárta az idegeneket az ingatlan birtokok tulajdonából. Azóta 700 esztendőn keresztül a legféltékenyebben őrizték őseink a hazai földet, míg a Bach-korszakban 1852-ben kiadott császári ősiségi nyilatparancs halomra döntötte a magyar jogfejlődést — és megnyitotta az idegenek számára a birtokszerezés jogát.

A világon minden agrrikultur állam törvényhozása az állampolgársághoz köti e jogosultságot.

Oroszország, Románia és az északamerikai Egyesült-Államok közül is többen, sőt Németországban is állanak fenn ily korlátozások.

A gazdag iparosállamoknak nincs szükségük ily védelemre, de a tökeszegény agrár-államok rá vannak utalva, mert kisajátítással fenyegeti őket a külföldi tőkepenz.

Végre is az mindegy, hogy fegyverrel foglal-e el valamely országot a külföld, vagy — megveszi azt.

Magyarországot két irányban fenyegeti ily veszély:

A kisbirtokokat a galicziai és orosz zsidó-bevándorlók kerítik kezükbe, míg a nagybirtokokat a külföldi kapitalisták vásárolják össze.

Tragikomikus állapot, hogy míg telepítés útján új erőkkel akarjuk szaporítani paraszt-

ságunkat, addig a régi, már meglevőt pusztulni hagyjuk.

Ép ezért törvényileg kimondandó, hogy 100 kat. holdon aluli kisbirtokot csak kizárólag magyar honos bírasson. A fentemlitett bevándorlást pedig be kell tiltani, mert azok az elemek még nincsenek a morálnak és civilizációnak azon a fokán, hogy egy modern állam kereteibe beilleszkedni tudnának. A közép- és nagybirtokok kisajátításának megakadályozása már nehezebb kérdés.

Ugyanis az ily szigorú korlátozások árdepressziókat idézhetnek elő.

Vannak sokan, kik ezenkívül nemzetközi retorzióktól is tartanak, — de ez reánk nézve nem veszélyes — mert vajmi kevés magyar ember akar külföldön birtokot vásárolni.

Ami az árdepresszió kérdését illeti, ez elkerülhető, ha kérdésünket a most megindított telepítési és a középosztály rekonstrukciójára irányuló akcióival egybekapcsoljuk. Ugyanis egy Országos Birtokbizottságot kell alakítani, mely e három testvérkérdés megoldását vezetné.

Ezen bizottság jóváhagyása alá kell utalni minden külföldi egyén kérelmét, ki valamely magyar birtokot meg akar szerezni. Ha a bizottság a birtokot telepítésre alkalmasnak találja, — törvény által biztosítandó — elővételi jogánál fogva azt azon áron átveszi, melyet a külföldi megajánlott.

Ha jó erdőbirtokról lenne szó, azt az állam vagy más holtkezi tulajdonos szerezhetné meg.

Csak ha egy esetben sem lenne használható, akkor adná meg a bizottság az átíratási engedélyt. Ezen engedélyt is azonban számos megszorításokhoz fűznék, melyek közt első helyen állana az, hogy idegen honos birtokán csak magyar honpolgár lehessen gazdatiszt.

A most tárgyalás alatt levő gazdatiszti törvény tervezete ezt a magyar holtkezi birtokokra kimondja; méltányos, hogy ezen megszorítás az idegen birtokosokra is kiterjesztessék.

Annál is inkább fontos a kérdés ezen része, mert azt a politikai és társadalmi vezérszerepet, melyet a régi tulajdonos elpusztulásával a föld népe nélkülöz, a magyar gazdasziszteknek kell átvenni.

E társadalmi szempontok mellett óriási közgazdasági károk is fenyegetik az országot.

Az idegen tulajdonos összes ipari berendezését külföldről hozatja s ami fő, a föld jövedelmét utolsó krajczárig külföldön költi el; ez oly közgazdasági kára az országnak, hogy Parnell Írország gazdasági bukását csakis annak hasonló helyzetével magyarázza. Az ir birtokok tulajdonosai ugyanis jórészt angolok, kik az ir föld jövedelmét csak Angliában költik el, abból egy shilling sem jut Írországnak.

A kérdés illeténi való megoldása felelet egyúttal Bekics Gusztáv mostanában megjelent többrendbeli röpiratára, melyekben ő a hitbizományok mobilizálását (vagy legalább is áthelyezését) óhajlja, mert azok a magyar nép terjeszkedésének útját állják. A hitbizományok 2 millió 300 ezer katasztrális holdat tesznek ki, melyeknek 45 százaléka szántóföld.

Ezzel szemben a felolvasó részletes adatokat állított össze az „idegen kéz” birtokainál, melynek végösszege 1.900.000 kat. hold, — de ebből 55% a szántóföld — tehát körülbelül annyi, mint a hitbizományok által lekötött terület.

Ha tehát a magyar nép propagációjának teret akarunk nyújtani, az idegenek birtokait használjuk fel a telepítés céljaira. Így legalább a hitbizományok által védett magasabb nemzeti érdekek is sértetlenül megmaradnak, míg az idegen birtokok által okozott társadalmi és közgazdasági veszélyek is szanáltatnak.

Bekics azt mondja, hogy magyar nemzeti érdekekből helyes birtokpolitikára elkerülhetlen szükség van; ilyen helyes birtokpolitikával azonban nem egyeztethető össze az, hogy a

forgalomképes magyar földnek $\frac{1}{10}$ -része ma már idegen kézre került. Nemcsak a baj tova-terjedését kell meggátolnunk, hanem a már kisajátított magyar földet is vissza kell szerezni a magyar nép számára.

Elnök a szakosztály nevében köszönetét fejezi ki előadónak tartalmas előadásáért; kéri a szakosztályt, hogy a két előadásban foglaltakat megvitatni sziveskedjék.

Löherer Andor elismeri, hogy a két előadás némi kapcsolatban van egymással, azonban a megoldás tekintetében szóló a kivándorlás kérdésére kíván sulyt fektetni. Szóló konstatálja, hogy a kivándorlásról összeállított statisztika nem közelíti meg a valóságot, mert szerinte sokkal nagyobb a kivándorlás, mint a statisztika mutatja, mely utelvelek alapján állítja össze a kimutatást. Szóló nagy sulyt helyez arra, hogy oly tagjai legyenek a bizottságnak akik nem kímélnék időt és fáradságot a kérdés tanulmányozására. Szerinte a kérdésnek helyszínén való tanulmányozása is szükséges volna.

Dr. Csillag Gyula Baross előadására megjegyzi, hogy annak más jelentőséget nem lehet tulajdonítani, minthogy az eszmék érlelését előbbre vitte. E szakosztály nem lehet hivatva, hogy e fontos kérdésekben rögtön kimerítő véleményt nyilvánítasson, mindazonáltal azt hiszi, hogy e kérdéssel fokozatosan foglalkozva, közvélemény alakulhat. Helyesen fejtette ki előadó az ősiségi patensen alapuló idegen birtokszerezés kérdését; de a pátensekön kívül újabb megszorítottuk kezűnkét nemzetközi szerződések által, amelyekben biztosítottuk a szerződést megkötő államok alattvalóinak, hogy birtokszerezésnél egyenlő elbánásban fognak részesülni. Előadó azt javasolja, hogy az ilyen idegenek által vett birtok megváltassék; szerinte ez nem lehetséges, mert ez nemzetközi szövegessé volna. Jövőre nézve lehetséges a korlátozásokat felállítani és azt lehet mondani, hogy az szükséges is. Itt minden állam ügy rendezi be ezen dolgot, amint saját érdekei kívánják s a nemzetközi viszonyokhoz való alkalmazkodás szükségessége el nem üthet azon jogunktól, hogy e kérdés ügy szabályozzuk, amint állami és társadalmi érdekeink megkívánják. Szóló az előadó által javasolt s a birtokforgalomba interveniáló közeg gyanánt kontemplált országos intézmény eszméjét helyesli, mindazonáltal azon részeit a kérdésnek, hogy ez intézmény állami garancia mellet léptetessék életbe, vagy ellenkezőleg, nyílt kérdésnek tartja.

Seitovszky János szerint a felolvasás oly érdekes és nagy tanulmányra vall, hogy mindnyájunk elismerését vivja ki. Ezen kérdés a nagygyűlésen tárgyalatván, egy bizottság küldetett ki javaslatlétét végett. Szóló azt hiszi, hogy a szakosztály előadójával szemben elismerésének méltóbb kifejezést nem adhat, minthogy figyelmébe ajánlja a kiküldött bizottságnak előadó sok becses adatot tartalmazó munkáját.

Szilassy Zoltán Balás javaslatait a kivándorlás kérdésében felette fontosnak tartja. Szóló a kivándorlást a felvidéken a közgazdasági viszonyok kifolyásának tartja, az első teendő tehát a közgazdasági viszonyok akként való javítása, hogy a kivándorlás legalább bizonyos mértékig korlátozható legyen. De azon utópiában nem élhetünk, hogy a kivándorlást a közgazdasági viszonyok javításával egyáltalában meg fogjuk szüntetni, még akkor sem, ha a közgazdasági viszonyok abszolúte jókká változnának. Nem lehetséges azért, mert a kivándorlásra a fölvidéki nép rácsabított; szóló erre kívánja irányítani a szakosztály figyelmét. Kivándorlási ügynökségek vannak a kikötő városokban, Bécsben stb. s a kiterjedt ügynöki hálózat mesterségesen csábítja az egyszerű tudatlan népet a kivándorlásra. A kivándorlási ügynökségek üzelmeinek korlátozása végett szükségesnek tartja egy országos bizottság felügyelete alatt álló kivándorlási

része ma
bej tova-
n a már
ssza kell

köszönetét
sáért: kéri
an foglal-

a két elő-
ssal, azon-
kivándor-
Szóló kon-
szeszállított
ságot, mert
ás, mint a
k alapján
nagy súlyt
k a bizott-
fáradságot
a kérdés-
a is szük-

előadására
sége nem
mék eléle-
nem lehet
rögtön ki-
ndazonáltal
an foglal-
en fejtetik
elő idegen
eken kívül
nemzetközi
ositottuk a
binak, hogy
an fognak
gy az ilyen
gváltassék;
ez nemzet-
lehetséges
et mondani,
állam ugy
ját érdekei
okhoz való
nem ühet
szabályoz-
érdekeink
javasolt s
eg gyanulni
jét helyesli,
enek, hogy
ellet léptet-
vilt kérdés-

felolvasás
vall, hogy
zen kérdés
bizottság
Szóló azt
al szemben
nem adhat,
dött bizott-
tartalmazó

adatait a ki-
snak tartja.
közgazda-
ja, az első
yok akként
is legalább
legyen. De
gy a kíván-
javításával
még akkor
abszolúte
zért, mert a
esabittatik;
szakosztály
vannak a
a kiterjedt
esabítja a
dörlésra. A
ek korláto-
gy országos
vándorlasi

ügynökség szervezését, mely egyúttal a tengeren-
tulra vándoroltak helyzetét is állandóan figye-
lemmel tartaná s azok érdekeit képviselné.

Balás Árpád reflektálva a fölhozottakra, ajánlja, hogy a kérdéssel a különböző társadalmi szervezetek foglalkozzanak. Szóló a közgazdasági és földrajzi társaságokban és a Nemzeti szövetségnél megpendítette az eszmét, mely társadalmi szervezetek kiküldött bizottságaik révén a saját szempontjukból foglalkoznak a kérdéssel és folyton ébren tartják iránta a közérdeklődést. Ajánlja, hogy a szakosztály bizottságot küldjön ki a kérdés tanulmányozására.

A szakosztály a javaslatot magáévá téve, a kérdés tanulmányozására Zselénski Róbert gróf elnöke alatt Balás Árpád, Baross János dr. Bartók József, Bernát István, Bujanovics Sándor, dr. Csillag Gyula, Egan Ede, gróf Károlyi Sándor, Mailáth József gróf és Scitovszki János tagokból álló bizottságot küldött ki.

Dr. Baross János előadása Scitovszki János javaslatára arra készítette a szakosztályt, hogy a kérdést tárgyaló megjelenendő munkálatot az idegen kéz tárgyalását tanulmányozó bizottság figyelmébe ajánlja.

A vámügyi bizottság jelentése az általános vámtarifa revíziója tárgyában.

Rubinek Gyula előadó ismerteti az ügy előzményeit. A vámügyi bizottság, mely másfél évvel ezelőtt küldetett ki a kereskedelmi szerződések tanulmányozására, ez idő alatt statisztikai adatok egybegyűjtésével foglalkozott. A földmívelésügyi miniszter, tekintettel az Ausztriával felveendő tárgyalásokra, február végén felhívta az egyesületet, hogy a kérdést az általános vámtarifa revíziójával kapcsolatosan tárgyalva, — erre vonatkozó indokolt véleményét május 1-ig terjessze fel.

A vámügyi bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy nemcsak az általános vámtarifa kérdésben mond véleményt, de a vámtarifa revíziójával kapcsolatos kérdésekben is. E feladatának — dacára a rendelkezésre állott kevés időnek — meg is felelt a bizottság, melynek javaslata a szakosztály előtt fekszik: ezenkívül a „Köztelek” lap a határozati javaslat és annak indokolása s méltatása mellett a bizottság által megállapított agrárvámtételeket is közölte, úgy, hogy a szakosztály tagjai tekintetben is teljes tájékozást nyerhettek. Kéri a szakosztályt, hogy a kérdés egyes részeire vonatkozó esetleges észrevételeit tenné meg, miután a szakosztály küldvén ki a bizottságot, ennek működésének ellenőrzésére hivatta van s hivatalos arra, hogy a bizottság javaslatait a választmány és nagygyűlés elé terjessze.

Szóló ezután hosszabban reflektál a munkálat és határozati javaslat megjelenése óta itt-ott felmerült ellenvetésekre.

Kéri a szakosztályt, hogy a vámbizottság elé terjesztett határozati javaslatát a választmány utján a szövetségi nagygyűlés elé terjeszteni sziveskedjék.

Vancsó Gyula köszönettel tartozik az egyesületnek és előadónak ki e becses munkálatot a gazdaközönség rendelkezésére bocsátotta; e munkálat első megnyilatkozása a gazdaközönség érdekeinek, megnyilatkozása oly értelemben, hogy azokat miként kell megvédeni. Helyesli az egyesület azon törekvését, amely ily alapon munkálkodik és tesz előkészületeket arra nézve, hogyha eljön az ideje a gazdasági érdekeket megvédeni, azok megóva is legyenek. Bár megjegyzi, hogy az egyes vámtételek ellen lenne észrevétele, de az összhangot, az egyetértést ily kisebb dolgokkal zavarni nem akarja s hozzájárul azon indítványhoz, hogy a vámbizottság javaslata terjesztésére a választmány utján a nagygyűlés elé.

Dr. Csillag Gyula egyetért előtte szólóval és hozzájárul az indítványhoz, hogy ezen meggyőző módon irt munkálat, amely igen előkelő közgazdasági tanulmányt képez s megfelelő jelenlegi közgazdasági állapotok és viszonyok-

nak, a nagygyűlés elé terjesztessék. A közgazdasági politika mai helyzetében e munkálatnak aktuális jelentősége van, és kifejezi ezen hatalmas érdekkör összes kívánalmait.

Miután a vámbizottság e munkálatot átrostálta, nem óhajt szóló behatón azzal foglalkozni s csak egy részletkérdésre nézve kíván rektifikációt a javaslatba illeszteni. Az 5-dik pont, mint kívánalom fel van hozva, hogy az ausztriai gazdasági intézetek, kereskedelmi társulatok, biztosító- és pénintézetekre nézve kikötessék, hogy Magyarországon ingatlanokat ne szerezhessenek. Elvileg nem helyesli e kívánalmakat, mert lehetnek jelzálog-intézetek, amelyek hogy jogos követeléseikhez jussanak, kénytelenek az ingatlanokat árverés útján megszerezni. Ezeket elűtni nem lehet. Egy formulával lehetne segíteni akként e ponton, hogy a jelzálog-intézetek, amelyeknél a tulajdonjogszerzés egységyedül saját bekebelezett követeléseik behajtására irányul, kivétessenek a tilalom alól.

Elnök a vitát bezárja s kimondja, hogy a szakosztály a vámbizottság által kidolgozott javaslatot elfogadva, azt a választmány utján a nagygyűlés elé terjeszteni javasolja dr. Csillag Gyulának a jelzálog-intézetekre vonatkozó módosításával együtt. A szakosztály jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét előadónak a terjedelmes és alapos indokolás kidolgozásáért.

Közép- és nagybirtokoknak idegen kézre kerülése.

(Baross János dr.-nak, az OMGE. közgazdasági szakosztályának április hó 30-án tartott ülésén az „Idegen kéz” című felolvasásából.)

Amint valamely materiális értékhez valami etikai becsesség is csatlakozik, — annak valódi értéke már pénzben ki nem fejezhető. Az ingó javaknál előállható etikai értéket már az individualisztikus római jog is külön érték-mérővel mérte és elnevezte ezt „praetium affectionisnak”, a mai szintén individualisztikus jogéletben is kell valamiféle speciális jogi biztosítékkal honorálnunk azt az etikai érték-többletet, a mi a mezei földbirtokot az ingó vagyon fölé helyezi.

Ez az etikai különbség okozza azt, hogy a föld igazi értéke pénzben ki nem fejezhető, — a nemzetet tehát ily felbecsülhetlen etikai kár éri minden egyes esetben, valahányszor a haza földjének egy kisebb vagy nagyobb darabja idegen honpolgár kezére jut. És ezért a morális veszteségért nem elég rekompenzáció a nemzet részére azon esetleges magasabb ár, melyet talán a pénzesebb idegen a magyar birtokért hajlandó megadni.

A földbirtokok forgalmát idegenekkel szemben tehát azon nagy morális, szociális és nemzeti momentumok teszik megszorítandóvá, melyek ahoz — természetéből kifolyólag hozzá-fűzve vannak.

Magyarország a természettől arra van utalva, hogy állami életét egy a nemzeti, mint társadalmi (szociális) tekintetben agrikulturn alapokra fektesse. Ép ezért abban a perczben, amelyben a haza földje a nemzet fiainak birtokából kisiklik, — Magyarország megszűnik a „magyarok országa” lenni!

S aki azt hiszi, hogy e veszély valami beláthatatlan távol van — az csalóka álomban ringatja magát.

Keleti nemtörődömiségünkben nem vettük észre, hogy a magyar föld mind nagyobb tömegekben kezd idegen honpolgárok kezére jutni.

Jelen értekezésemhez mellékeltem egy táblázatos kimutatást, — melyben a rendelkezésemre álló eszközök hiányos volta miatt, ha nem is egész minuciózus pontossággal, de a valóságot mégis megközelítőleg összeállítottam azon idegenek névsorát, kiknek 100 kat. holdnál nagyobb magyar birtok van tulajdo-

nukban — feltüntetve természetesen az egyes birtokok részletes nagyságát.

Az eredmény megdöbbentő.
370 idegen tulajdonos birtokát szám szerint sikerült kikutatnom, — tulajdonukban 813,354 kat. hold szántóföld és 759 546 „ „ erdő, tehát összesen 1.572,900 „ „ kiterjedésű birtok van.

Ha már most hozzáadjuk azon 66 idegen állampolgár birtokát, kiknek nevét ismerjük, de birtokuk nagyságát nem sikerült kipuhatolnunk — ezen szám körülbelül az 1.900.000 katasztrális holdat meg fogja közelíteni.

Magyarországon a szabad forgalmi birtokoknak 9.46% a, tehát már majdnem egytized-része van idegenek tulajdonában. És mindez csak az utolsó 40 év alatt történthetett.*) Az utolsó években pedig mértani arányban terjed a vész, hiszen alig van hét, hogy az újságok egy-egy nagyobb magyar birtok idegen kézre kerülését ne regisztrálnak.

Végre is egyformán elpusztul az ország, akár fegyverrel foglalják el, akár kézpénzzel sajátítják ki. Sőt még ez utóbbi rosszabb, mert fegyverrel leigázott országok már sokszor visszaküzdötték szabadságukat — de eladottak még sohasem!

A magyar államnak jóformán egyedüli erejét csak termékeny földje képezvén, — a nemzeti élet majdnem összes megnyilatkozását egy ezredév óta a földbirtok tulajdonával kötötte össze, midőn tehát az utolsó évtizedekben a magyar föld tulajdonjogát idegen honpolgárok számára is hozzáférhetővé tettük, ezzel egyúttal a nemzeti élet összes ereit is megnyitottuk az idegen elemek behatása előtt.

Két főcsoportra oszthatók azok a veszélyek, melyek a közép- és nagybirtokoknak idegen kézre jutásából keletkezhetnek: 1. Társadalmiak (szociálisak) és 2. közgazdaságiak.

E szempontokhoz kell alkalmaznunk a szükséges gyógyítószerket is és részleteznünk azok ránk ható hatását.

Köz- és közigazgatási jogunk majdnem teljesen a földbirtokhoz köti a községi és törvényhatósági életben való részvételt; részben az aktív és passzív képviselőválasztói jogot, a főrendiházi tagságot; sőt még az egyházi életre is kihat a földtulajdon — a patronátusi jog nevéen.

De ezen általános közjogi szempontok eltörpülnek azon szerep nagysága és sokoldalúsága mellett, melyet a vidéki földbirtokosság a parasztsággal szemben századok óta játszott és melyre őt az új idők eszmái még fokozottabb mértékben nemcsak jogosítják, hanem kötelezik is.

S a különböző agrikulturn társadalmi osztályok között fennálló ezen etikai kapcsolatot, különösen minékünk magyaroknak kell nagyra becsülnünk, hiszen oly kevés ugyanis a kapocs, mely Magyarország homogén elemeit összeközi, míg a különböző vallási és főleg nemzetiségi dispanzív tendenciák oly felette számosak!

„Nemzetiségi tendenciák”, — álljunk meg csak kissé e fogalomnál.

Ausztriát kivéve, nincs Európában ország, mely oly tarka lenne nemzetiségek tekintetében, mint Magyarország. Az ország szívében egy csomóban élő magyarság köröskörül van véve a különböző nemzetiségek erős lánczával. E kompakt nemzetiségi csoportban a magyarságot csaknem kizárólag a közép- és nagybirtokosok képezik, mintegy expozitúráként a magyar nemzeti géniusznak.

És ime azt látjuk, hogy azokon a nemzetiségi vidékeken, hol a földbirtokos és a parasztság közt az az előbb vázolt etikai

*) Magyarországi összes birtokok területe 46.957,888 kat. hold; ebből 34.160/0, vagyis 15.956,477 kat. hold kötött birtok, marad tehát szabad forgalmi föld 20.641,411 kat. hold. Ebből 1.900,000 van idegen kézen, vagyis a szabad forgalmi föld 9.46%.

kapocs erősen áll, — (mint teszem azt a felvidéken) ott a nemzetiségi agitátorok munkája sokkal nehezebb, ott a nép, ha nem is nyelvileg, de politikailag és társadalmilag jobban összeolvadt a magyarsággal, mint ott, hol a nép ilyen hazafias vezetőket nélkülöz.

Ime tehát hazánk speciális viszonyai nemcsak mély szociális, hanem megmérhetetlen becsületes nemzeti érdekeket is fűznek a földbirtokokhoz.

Felteszszük már most a kérdést, hogy ha a közép- és nagybirtokok idegen kézre jutnak, kik fogják ezeket a kötelességeket a régi birtokosok helyett teljesíteni? Talán az a külföldi nagy ur, aki vadászpassziójának kielégítése végett csak évente kétszer rándul le magyarországi uradalmaiba, — a tavaszi szalonkakinzás és az őszi szarvasbögés idején? Vajjon a sportszenvédélyen kívül micsoda magasabb kötelek fűzi ezt az új földesurat hazánkhoz, amelynek csak szarvasai és szalonkái érdeklik őt!

És vajjon az a külföldi tőkepénzes, aki pusztán a tőkebefektetés céljából vesz itt birtokot, a kinek csak az lebeg mindig szeméi előtt, hogy az „üzletbe“ fektetett pénz minél nagyobb kamatot hajtson, vajjon fog-e érzékelni birni szociális bajait, — fog-e annak oly támasza lenni, mint a régi volt. Bátran ráfelelhetjük, hogy — nem! Azt az etikai kapcsolatot, azt a bizalmat, — hogy úgy mondjam családi viszonyt, a melyet az ősök kölcsönös emléke, a család százados tradíciói, a megszokás, a hagyomány létesítettek a régi birtokos és a parasztság közt, hiába keressük, ha a birtok idegen kézre jut; minden egyes kipusztult régi birtokossal a föld népének egy született politikai és társadalmi vezére, a nemzeti szellemek egy öröklött letéteményese dől ki; — a nemzeti hadsereg közkeletű elöl tehát a tiszték, a vezérek fogynak el.

A régi vezérek helyét majd elfoglalják a magyar vidékeken az internacionális szociáldemokráciának apostolai, — nemzetiségi vidékeken pedig a nemzetiségi agitátorok.

Sőt tovább megyek. — Az a közép- vagy nagybirtok, mely a régi tulajdonos idejében a magyar génusz egyik védvára volt, az idegen tulajdonos kezén talán éppen a magyarellenes pangermán, panszláv vagy dáki román eszmék terjesztőjévé alakul át.

E szomorú átalakulás azzal a változással függ össze, mely a nagybirtok gazdasági karában rendszeren be szokott következni, midőn az egy külföldi kézre kerül.

A fentebb vázolt üdvös társadalmi és gazdasági vezetést birtokosaink közül inkább a középbirtokosság gyakorolja személyesen, mert kisebb vagyoni viszonyainál fogva helyhez kötöttebb és társadalmilag sem áll oly magasan a nép felett, mint a nagybirtokos arisztokrácia. Ez ugyanis már a nagy vagyoni ellentétéknél fogva is tövölabb áll a néptől és pozíciója is inkább más természetű társadalmi kötelességeket ruház rá.

De azért a nagybirtok is érezteti ugyanazon üdvös társadalmi hatásokat, csak hogy nem annyira a tulajdonos személye, mint inkább az uradalom gazdaságátja útján.

A hol a latifundiumok megkötöttsége középbirtokok alakulását meggátolták, ott a birtokos középosztály helyét a gazdasági osztály tölti be, átvévén legtöbbször annak társadalmi kötelezettségeit is.

Ezzel körülbelül ki is merítettük tárgyunkat a benne rejlő szociális és nemzeti veszélyek szempontjából, — térjünk át most azon nem csekély károsodások tárgyalására, melyek belőle a nemzet közgazdaságára háramlanak.

Ha külföldi ember Magyarországon birtokot vesz, azt (mint már fentebb is mondtam) vagy tisztán vadászpassziójának kielégítése, vagy pedig tőkebefektetés céljából teszi.

Hegyes, erdős vidéken úgy is aránytalanul kevés a szántóföld, — ha már most

ennek a kevésnek is egyrészt vadaskertté alakítják át, nem marad a népek földje, hol mindennapi kenyere megteremjen.

Ha a külföldi erdővásárlások még tovább fognak szabadon terjedni, — oda fognak jutni a felvidéken, a hol Anglia van, a hol is egyik gazdasági baj éppen abban kulminál, hogy gabonatermő területek vadaskertekké alakítottak át.

Hasonló aggasztó képet nyújtanak azok a birtokok, melyeket tőkebefektetés céljából szereznek meg külföldi kapitalisták.

Valóságos gyarmatpolitika az, a mit az ily külföldi tőkés Magyarországgal szemben üznek. Ős-zes gazdasági felszerelésüket külföldről hozzátják, — gyarmati piacul szolgálunk tehát a külföldi iparnak. Az egész központi igazgatás külföldről történik, a gazdaság jórésze külföldi, — és a legnagyobb kár az, hogy míg a föld zsirját az utolsó cseppig kipréselik, addig abból egy fillért sem költenek el bent az országban, — az mind külföldre folyik ki.

Parnell Írország nyomorát onnét származtatta, hogy onnét Angliába évente 250 millió fontnyi földbér ment ki, amit az utolsó shilling Angliában költöttek el az angol földesurak. Ily viszonyok mellett Írország tönkremenésének a logika törvényei szerint kéréselhetetlenül be kellett következnie.*)

Azt hiszem, már az eddig előadottak is elég súlyosak annak bebizonyítására, hogy a külföldiekkel szemben a közép- és a nagybirtokok forgalmát is korlátoznunk kell; — csak az már most a kérdés, hogy mily fokú legyen e korlátozás. Oly megoldást kell keresnünk, mely a különböző ellentétes érdekeket kiegyenlíti.

Ilyen közvetítő eszközt juttat kezünkbe a sorsnak az a véletlene, hogy három olyan fontos közgazdasági kérdés vetődött fel egy időben Magyarország agrárpolitikájában, melyek sikeres megoldása csakis együttesen — egymással kombinálva lenne keresztülvihető.

Ez a három kérdés: 1. az ingatlanok forgalmának megszorítása a nem magyar honosokkal szemben, 2. a telepítés kérdése és 3. a középbirtokos osztály megmentésére irányuló akció.

E 3 kérdés kombinatív megoldása egy alakítandó Országos Birtok-Bizottság kebelében eszközölthetnének.

Az országos bizottság a földmivelési és igazságügyi miniszterium, az OMGE. és az O. statisztikai hivatal küldötteiből állna, — melyben minden egyes esetben külön képviseltetné magát azon vármegye gazdasági egyesülete is, melynek területein a kérdéses, eladásra kerülendő birtok fekszik.

Minden egyes esetben, midőn 100 holdon felüli közép-, vagy nagybirtokot idegen honos megvásárolni óhajtana, az átírási engedélyt ezen országos bizottság adná meg.

Ez a bizottság azután elsősorban azon szempontból vizsgálná meg a kérdéses birtokot, hogy vajjon nem volna-e alkalmas a középbirtokok alakítására, vagy pedig kisbirtokosok telepítésére; — ha igen, úgy a birtokot az állam venné át, még pedig azon az áron, amelyet a külföldi vevő a birtokért megadni hajlandó lett volna.

Az állam ezen elővételi jogát nemcsak a telepítésre alkalmas sík, gabonatermő birtokok eladásra kerülésekor gyakorolná, hanem ha megfelelő erdőbirtok képezné az alku tárgyát, azt is megszerezné, hiszen mindefféle érdek nyerne vele, ha az erdőbirtokok egy nagy része az állam kezében koncentrálnánk, (esetleg más holt-kéz is megvehetné).

Ha a birtok ily célokra egyáltalán nem alkalmas, úgy a bizottság megengedné annak átíratását a nem magyar honos vevőkre is, —

*) Lásd Heinrich Herkner „Die irische Agrarfrage“ cz. értekezését J. Conrad „Jahrbücher für nationale Ökonomie und Statistik“ folyóiratban: V. 1890.

azonban csak a következő feltételek mellett; 1. Az új tulajdonos kötelezi magát arra, hogy Magyarországon telepedik le.

2. A birtok kezelése teljesen magyar legyen; azt, hogy a gazdaság csak magyar honosok lehessenek, a fentiek után talán kár is újból felemlítenem.

3. A mi a birtok okszerű kezelését illeti, szintén megszorításoknak vetendő alá, különösen a mi az erdők törvényes kimélesét és ha a szántóföldeknek vadaskertek kerületébe vonását illeti.

Mindezen feltételek szigorú betartását az országos bizottság az érdekelt vármegye gazdasági egyesülete által gyakorolná és ha az új tulajdonos a feltételeket be nem tartaná, joga lenne a bizottságnak a birtokot a vételár értékében (természetesen az esetleges új befektetések méltányos betudása mellett) kisajátítani.*)

Az így kisajátított birtokok is szintén telepítési célokra szolgálnának. E közvetítő módszerrel a legkülönbözőbb célok lennének elérhetőek.

1. Az árdepresszió a telepítési akció segítségével elkerülhetnének.

2. A magasabb nemzeti érdekek teljes biztosítása mellett a birtok-bizottság diszkrecionális hatalmával nem lenne ab ovo kizárva az, hogy egyes vagyoni intelligens külföldi, itt birtokot szerezvén, — a magyar hazafiává váljék.

3. A magyar föld idegen kézre kerülése pedig nemcsak meg fog akadályozni, hanem a már régebben idegen honosok kezén levő birtokok új közép- és kisbirtokos telepek számára kisajátítván, szép lassan újra magyar kézre kerülnek.

4. Az újonnan alakítandó közép- és kisbirtokok céljaira egyszerre oly nagy terjedelmű hazai föld állna rendelkezésünkre, hogy a magyar kézen levő kötött birtokok megbolygatása még legradikálisabb közgazdánk szeméi előtt is, nagyon hosszú időre feleslegessé fog válni.

A Magyarország terjeszkedése szempontjából legfontosabb 25 vármegyében 373,973 kat. hold szántóföld és 190,523 kat. hold erdő és hasznavehetetlen terület van idegen birtokosok kezén, ha tehát az idegen kézen levő birtokokat megszerezszük, akkora földterület felett fogunk rendelkezni, melynek betelepítése egy emberöltő alatt mehetne csak végbe. Ha tehát telepíteni akarunk, — ott vannak az idegen honpolgárok óriási birtokai, — kezdjük meg azokon, így legalább nem egy, hanem két fontos nemzeti célt szolgálhatunk egyszerre.

Nem elég azonban pusztán az idegen birtokosok vásárlásai ellen védekezni, hanem lehetőleg meg kell akadályozni az abszintizmust is.

A külföldi újabb törvényalkotások közül Románia érdekes példát nyújt, midőn 1886. évi XXXI. t. cikkében „a földadó megadóztatásáról“ akép intézkedik, hogy az abszintesekek dupla adót fizetnek:

1. cikkely. Valamennyi városi és vidéki ingatlan birtok (telek) földadónak van alavetve, melynek magassága változik, amint következik:

- a) 6% minden épülettől általánosságban;
- b) 5% oly mezei jószágoktól, a melyeket tulajdonosaik maguk aknázzák ki;
- c) 6% bérbeadott mezei jószágoktól, ha a tulajdonos az országban lakik.

d) 12% bérbeadott vagy kiaknázott birtoktól, melyek tulajdonosa nem lakik az országban.

Lakóhely alatt a rendes tartózkodási hely értendő.

2. cikkely. Oly személyek ingatlan mezei birtokai, kik külföldön tartózkodnak, akár tanulmányi célokból, akár oly minőségben, mint a kormány tisztviselői vagy kiküldöttjei, az 1. cikkely b) és c) pontjai szerint adóztatnak meg.

*) Lásd 1715. évi 23. t. cz.

De ha a külföldiek birtokvásárlásainak utját vágjuk sikerül, magyar birtokosokra nézve az ilyen, — sok tekintetben zaklató törvény életbeléptetését az ébredő nemzeti közszellem társadalmi akciója rövid idő múlva talán feleslegessé fogja tenni.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A komlófajták megválasztásáról.

☞ Mielőtt a kérdés érdemleges tárgyalásába bocsátkoznám, ismertetnem kell a hazánkban régebben és ezidőszert elterjedt fajtákat. Hazánk első komlótelepeit általában az uradalmak ültették, míg az erdélyi részeken egy héjjasfalvi kis birtokos, Bánátban pedig egy vállalkozó tanító nyomán terjedt el kisebb-nagyobb mértékben a komló termelése. Az uradalmak a dugványokat részint Württembergből hozatták (talán a hohenheimi és weihenstefáni gazd. iskolából visszakerült gazdatisztek is közbenjártak ebben), míg mások s újabban a csehországi Saázból szereztek dugványokat. A württembergi komló késői fejlődésű s nem valami finom lupulin-tartalmu, de bőtermésű s régebben ezen jellegénél fogva igen kedvelték, mert az akkori sörgyártás megelégedett vele. Az erdélyi megyék leg-
régebbi telepeit is ezzel ültették be, azonkívül a helyei uradalom s más telepek is ezzel a fajtával vannak részben beültetve.

A sörfogyasztók ízlésének haladása folytán már jobb minőségű külföldi komlódugványt keresnek a magyar telepítők is, de a lehető bőtermésről nem tudtak lemondani s így nyultak a kései saazi fajtához, amelynek azonban lupulinja 50%-el jobb volt a württemberginél. Ilyen van Futakon, Somogyvárt, Kis-Szálláson stb. Ugyane szempontból karolták fel egyidejűleg a kései (bajor) spalti fajtát is, amely ugy a gyengébb talajokat, mint a kevésbé kielégítő klímát jobban állja. Ilyen ker-
teket találunk Háromszéken, Udvarhelyen s elszórvva más hazai telepeken is.

A dunántúli telepítésre nagy befolyással volt a közeli stájerországi (fürstenfeldi) komlótermelés, ennek nyomán majd mindenütt a nyárutói, tehát jókori komló van elterjedve. Így Vasmegeye Ausztria felé eső határan, Németújvárott, másfelé aztán Mosgón, Nagyváradon. Mácsán, Pankotán stb.

Az imént elsorolt 3 országból átkerült fajták vannak tehát a legjobban elterjedve, de azért halkan találunk még angol *Goldingot* (Szt.-Erzsébet, Segesvárt), máshol daubai (cseh) zöld indajut: újabb időben pedig a cseh auschai fajta kezd terjedni, miután a saazi régi kerteket is ezzel regenerálják s az utóbbi években földmívelésügyi kormányunk is ezen fajtát osztogatta szegényebb termelők között.

Ne higgyük azonban, hogy egyes kertekben csak az említett fajták találhatók, sajnos a komlótermeléssel is úgy voltunk régebben mint a gyümölcstermeléssel, hogy lehetőleg sok fajtát *keverten* ültettek egy-egy telepre, mely mozzanat azonban sokszor nem épen a vállalkozó gazda kedvtelése volt, hanem a *külföldi szállítók*, a ki nem csinált épen lelkiismereti kérdést abból, ha több fajtát küldött egy-egy rendelőnek! Nem tagadom, hogy ha ma valaki oly vidéken, ahol még nincs komlótermelés, tehát példaadó kert nincs, egy új telepet akar létesíteni, magam is azt ajánlom, hogy egy 300—400 □-öles kísérleti kertben előbb próbaképen pl. 3 féleséget termeljen 2—3 esztendeig s csak aztán, midőn a legjobban beváló fajtát megismerte, fogjon a nagyobb termeléshez! Persze ott, ahol a közelben már van komlós, ott könnyű a már honosodott fajtát avagy hozzá hasonlót kiválasztani.

A hazai tapasztalatoknak is elég bőviben levén, ma már szerintem nem nehéz a válasz arra a kérdésre: *honosodott vagy külföldi dugványt* ültessünk-e el kertünkben. Én az első mellett foglalom állást, a miért már a jelzésben benne van: *honosodott!* Hogy ezt vallom, annak az az oka, hogy e téren is reá kell már egyszer térnünk az egalizált árunak tömeges termelésére. Arra kellene törekednünk egy-egy nagy vidéken, hogy annak minden kertjében egyforma minőségű érésű stb. fajta legyen, mert az ilyen terméssel szűkebb helyen több állana a kereskedő rendelkezésére s akkor szívesebben vesz. Milyen baj az pl., hogyha valaki középérésű termést keres nagyobb mennyiségben, azt csakis úgy tudja összeszedni, ha a Bácska, a Bánát s Erdély termelőit felkeresi. E tekintetben legszerencsésebb a torontáli vidék, mert ott Martis Lajos tanító a futaki komlót ültette elsősorban. Később ugyan kicsiben más fajtákkal is próbálkozott, de a nép között csak az első fajtát terjesztette, s így ma ott a kereskedelem 60—80 q. egyféle minőségű árut talál.

Mint más könnyen degeneráló növénynél, úgy a különben nehezebben elfajuló komlónál is áll az a főszabály: „hogy csak olyan helyről hozzunk komlófajtát, mely helynek talaja, fekvése, éghajlata stb. *egyeznek* azon helylyel, a hova az új komlót ültetni akarjuk. Mert ha pl. csak a talaj is más, már 4—5 év alatt átalakul a komló s helyi féleséggé válik.

Régi sörivők tudják, hogy még a mai olcsóbb sörök is jobbak, mint a régiéek és például elég baj nálunk, hogy a szegényebb osztályok szintén luxus-sört isznak. Ebből az következik, hogy ma már a durvább minőségű komlónak a termelése divatját multa — habár ezek bőtermőbbek. Ma a sörgyártás csak a finom komlót keresi s használja s a kereslet is csak eziránt érdeklődik. Nem mondom, hogy nem lehet eladni a württembergit ma is s különösen akkor, ha a finomabb fajták nem termetnek, de az ilyen fajták terjedése ma nem kívánatos, mert a sörigények mindinkább finomodnak s ezek nyomán a komló iránti igények is. Mindezek dacára ma is találkozom termelőkkel, a ki erősen pártfogolja a késői s bőtermésű fajtákat, mondván: „hogy a késői fajta még rossz áruk idején is kifizeti magát, mert bár mázsánként kevesebbet jövedelmez, de avval, hogy három-négy métermázsával többet terem, mint pl. a jól fizetett korai komló: kikerül a hasonló nagyságú összeg!

Hát pillanatnyira indokoltnak látszik ezen állítás! De nem akarok újból a sörgyártás haladó igényeire utalni! Akinek módjában van áttanulmányozni a *nürnbergi* világpiac áralakulási táblázatait, vagy a ki a multévi szegedi kiállítás komlócsoportjában tanulmányozta az általam kiállított s Magyarország utolsó tíz évének komlóárhullámszát tárgyaló táblázatait, az más meggyőződésre jut. Kitűnnek ezen táblázatokból, hogy a durva komló ára folytonos hanyatlásban van, általánosságban csak felényit ér, mint a finom komló, nem ritkán egyharmadát s sokszor alig adnak érte pénzt.

Nem lesz érdektelen, ha valóságos gyakorlati számokat vizsgálunk a mult év termésstatistikájából.*) Mult évben a Dunántúlon a finom komló maximális termése (Szent-Eleken) 250 kg. volt, a legkisebb termés 108 kg. E két szám átlaga 179 kg. Ha az első és utolsó számot szorozzuk 576 koronával, úgy a durva komló le van verve! De a Dunántúli átlag nem a két végletszámból került, hanem sokkal több adatból s akkor csak 156 kg. k. h. átlagtermés jött ki. Értékesítsük azt 576 koronával (a durva komló marad 325 kg. termésben és ugyanannyi korona árban!) egy hold finom komlótermése 898-56 K. értéket ér, vagyis 248 K.-val többet, mint egy k. h. durva komló termése!

*) „Mezőgazdasági Szemle” 1900. februári szám.

Azt hiszem, az imént közölt adatokból tisztán kiviláglik, hogy mai napság bőtermésű, de durva fajta komlót ültessünk-e, avagy finomabb minőségű, de kisebb termésű?

Olyan fajta, a mely finom minőségben sokat is teremjen, olyan nincs. Vannak azonban közepes fajták (őszi saazi, auschai, spalti), a melyek kielégítő termést is adnak közép-finom minőségben.

Általánosságban azt tartják, hogy a dugvány-behozatalnál az a szabály áll, miszerint inkább jobb féleséget kell választani, mint rosszat, mert az első jó természetében csökkenhetik, de ha a rossz rosszabbá válik: annak termése pénzt nem ér. Szerintem csak az utolsó pont állhat meg, míg az első állítás már nem mindig igaz, mert pl. zord klíma, s tulnehez talajon hiába hozunk nyári stájer komlót, az esenevész lesz, míg pl. a württembergi jókori eléggé megállja a helyét.

S ha már talajt említék, letárgyalom a tenyészési feltételeket is. Mert az égalj az időjárás, a fekvés, a talaj mind befolyásolja ezen kérdést, hol milyen fajta komlót ültessünk.

Zord égalj alatt bajos lesz finom komlót ültetni, mert nem fejlődik, de pl. a kurta nyaru hideg vidékre ellentáll, de *késői érésű* komlót szintén bajos választani, mert nem érik be. Az imént említett példában (hűvös klíma nehéz talaj) esetleg szerencsésen választván, a nehéz viszonyok között a durva württembergi sem fejlődik túlságosan, annak tobozai megkisebbednek, a tobozpikkelyek megsűrűsödnek s azok tövével fejlődő komlóliszt is veszít valamiterős szagából. Jó talajra tévedés volna bőtermésűt hozni, mert az szinte el fog vadulni, hiszen hazai példánk vannak, hogy az Alföld jó talaju kertjeiben a középfinom fajták is durvulnak, kivált ha jó esős nyár volt. Jó talajon ép ez okból én nem ültetnék komlót, de ha nem lehet földben válogatni, úgy a lehető legfinomabb s legkorábbi féleséget ültetném.

A komlóliszt aromáját nagyon befolyásolja azon körülmény, mennyire éri a napsugár az ültetvényt. Tehát a *fekvéshez* is hozzá kell válogatni a fajtát. Ebben a komlónak épp oly igénye van mint a szőlőnek, szereti a *déli lejtőket* és elég szívesen tenyészik délkeletről délnyugatra fekvő lejtőkön; sőt ha egy kisebb domb északi oldalát egy előtte álló nagyobb hegy védi, még itt is lehet termelni korai fajtákat. De mily tévedés az egy hazai telepnél, hogy az északi oldalra ültetett komlós-kertbe *késői érő féleséget* választottak. Minél melegebb a fekvés, annál finomabb fajtát lehet ültetni, minél hűvösebb, annál korábbi fajtát.

Hogy a piaci viszonyok is befolyásolják a komlófajta megválasztását, arról már a közlemény elején volt szó. Nem kevésbé fontos, bár csak másodrendű szempont a *munkáviszonyok kérdése*. A komlós-kerti munkák halasztást nem tűrnek, de különösen a *szedés és szárítás* az, amely munkálattal nem szabad késlekedni. A hol tehát a komló csak másod-, harmadrendű jövedelmi czikk, ott olyan fajtát kell választani, amelynek érési ideje össze nem esik más főbb termények érésével, aratásával stb. Így a Dunántúli jókori fajtával beültetett kertjeiben az érés sokszor összeesik a késői kalászosok aratásával, cséplésével s ekkor minden épkézláb munkás előbb az egész évi kenyerét akarja biztosítani. A késői fajtákra is áll ezen szabály, mert szinte baj, ha a komló érése összeesik a tengeri-, burgonya-, répa-, szőlő- stb. szürettel, mert a munkás inkább megy olyan szüreti munkába dolgozni, ahol napszámnyereségén kívül jól is lakhatik! Csak példaként említem fel egy marosmenti földbirtokos esetét, a kinek új telepére szintén kellett egy komlóféleséget megállapítani! S ekkor főszempont volt az, hogy a választandó komló érése össze ne essék a *szilva érésével*, mert az oláh dupla pénzért sem hagyja ott a szilvaszedést!

Kissé sok és erős feltételeket szabtam a komlófajta megválasztása alkalmára, akkor, amikor köztudomás szerint a vadkomló majd mindenütt szívesen tenyészik! S hogy a komlónál értékesebb növények (dohány) megválasztásánál nem vagyunk ennyire szigorúak! Igen ám, de ne feledjük el, hogy a legjobb gazd. növény csak egy-két évig áll egy helyben, míg egy jó komlóstól elvárjuk, hogy legalább is 15 évig jól kitartson. Nem egy, de 15 évre tettünk magunknak kárt, ha pl. csak a fajtát is nem jól választottuk meg! Kísérletezés s szomédos megfigyelés irányítsák a komlótelepítő elhatározását!

Csérer Lajos.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Hogyan kell eljárunk a gümőkór irtásánál állattenyésztői szempontból.

II.

A mult közleményemben említett Bang-féle eljárás azon alapszik, hogy a gümőkór nem öröklődő, hanem ragály útján továbbterjedő betegség. Igaz lja ezen feltevést azon körülmény, hogy a született gümőkóros állat a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, habár itt-ott mégis előfordul, hogy a borju magával hozza a betegséget. Statisztikai adatok bizonyítják azonban, hogy a 6 hetes borjuk közül csak 0.4% gümőkóros; az egyévesek között 0.6%, az 1—3 évesek között 11.4%, a 3—6 évesek között 33.1%, a 6 évnél idősebbek között, 43.4%, egyes istállóban pedig 90% is gümőkóros. A kór előre haladtával tehát több és több betegül meg és pedig sokkalta több állandó istállózás mint legeltés mellett. Az elmúlt évben Worthly kísérletezés czéljából 461 drb tehenet és 12 bikát tuberkulizozott Angliában; kiderült ezen kísérletezésből, hogy azon szarvasmarhák közül, a melyek életük nagy részét legelőn töltötték, egyetlen egy sem találtott gümőkórosnak, ellenben azok között a melyek állandóan istállóva voltak, 90% volt gümőkóros. E mellett szól az a körülmény is, hogy a Keleten, a hol az állandó istállózás ismeretlen valami, a gümőkór is jóformán ismeretlen, ellenben nyugaton, a hol az állandó istállózás már réges-régen használatos eljárás, ugyancsak el van terjedve e baj. Az elmondottakból határozottan azt a következtetést lehet levonni, hogy e baj átragadás után terjed egyik állatról a másikra, — a mit különben számos tudományos kísérlet mint megezőfolthatlan tény állít elénk — továbbá, hogy az istállózás az a tényező, mely a betegség továbbterjedését igen hathatósan elősegíti.

Miután tehát a borjuban nincs benne sem a betegség, sem a fertőző csira születése pillanatában, úgy kell kezelünk és felnevelnünk, hogy ez a fertőző csira ne is juthasson hozzá. Nem szabad beszívnia tehát azt a levegőt, melyet beteg állatok kilhelnek, nem szabad ezekkel érintkezniök s nem szabad beteg állatoktól származó tejet szopniök. Ezek a teendők részben könnyen, részben nehezen teljesíthetők, foglalkozunk velük tehát külön-külön.

Abban az esetben, ha a beteg tehenek azonnal mézarszékre adatkak, vagy borjaik nem neveltetnek föl, akkor az egészséges tehenektől származó borjuk felnevelése gondot nem okoz s mindössze az lesz a teendő: a borjukat mennél többet a szabadban, a legelőn tartani. Tekintve azonban, hogy éppen legjobb tehenészetünkben legtöbb a tuberkulózis tehén, alig is van valaki abban a helyzetben, hogy a beteg tehenek helyett ujakat, egészségeseket szerezzen be, s kénytelen megalkudni a helyzettel, s a beteg tehenektől származó

borjukat is olyan módon felnevelni, hogy egészséges állatok váljanak belőlük. Ilyen esetben tehát a borjut beteg anyjától születése után azonnal el kell választani. Azaz mégis! Az ujszülött borju 24 óráig anyja mellett maradhat, hogy ezen idő alatt 4—5-ször anyja tőgyét kiszophassa. Azért egyrészt, mert ezen hashajtó hatású teje a borjunak okvetlenül szüksége van, más részt pedig, mert a főstej éppen hashajtó hatása miatt ritka esetben fertőző. Fertőző lehet csak azoké a teheneké, melyek tőgytuberkulózisban szenvednek, ilyeneknek azonban nem szabad a beteg istállóban még állaniok sem, mert ezek fizikai vizsgálatra felismerhetők, s a majorból azonnal eltávolítandók. A 24 óra elteltével a borjut elválasztjuk, átviszszük az egészségesek istállójába, s ezentul mesterségesen tápláljuk.

Táplálásukra vagy forralt tejet, vagy egészséges tehenektől származó tejet használunk. Az előbbeni tökéletesebb, de komplikáltabb eljárás, utóbbi kevésbé tökéletes, de sokkalta egyszerűbb eljárás.

Nem minden beteg tehennek teje okvetlenül fertőző, többnyire csak a tőgygümőkórosak vagy azok teje fertőző, amelyekben a betegség nagyon előre haladt. Gondolni sem lehet azonban, arra, hogy különválasszunk azon tehenek tejét, a mely nem fertőző, azokétól, a melyeké fertőző, annyival is kevésbé, mert a melyik ma nem fertőző, holnap már az lehet. Fel kell tételeznünk tehát, hogy a beteg istállóban levő összes tehenek teje fertőző, annyival is inkább, mert a tej megtartja fertőző hatását százezerszeres hígítás mellett is; fertőző tehát valamely istálló összes teje akkor is, ha csupán egy tehénből fejetett fertőző tej. Ezért tartom én a forralt tej itatását tökéletesebb eljárásnak, mert elvégre, miután a tuberkulinnal nem lehet minden egyes beteg tehenet az egészségesek közül is kihalászni, senki sem esküdhetik meg arra, hogy az egészségesnek nyilvánított tehenek között nincs egy is, melynek teje fertőző ne volna. Csakhogy a tej felforralása igen nagy nehézségbe ütközik, mert könnyen megkórosodik, s különben is sok utánjárat igényel. Tulajdonképpen nem is szükséges felforralni, elegendő 85° C-ra felmelegíteni, mert ezen hőfoknál a gümőkórnak netalán jelen levő bacillusai már megsemmisülnek. Erre a főfokra igen könnyen fel lehet melegíteni a tejet ott, a hol gőz áll rendelkezésre, a hol tehát csak egy pasztörizáló készüléket kell beszerezni, abba gőzt olyan mennyiségben bebocsátani, hogy a rajta lefutó tej 85° C-ra melegedjék. Ennek hiányában, a kórosodást elkerülendő, dupla fenekű üstben melegítjük a tejet, a hol a tejet tartalmazó üstöt nem érinti közvetlenül a láng, amennyiben ez a kettős falu üst külső falán át a viznek adja át a meleget s ez melegíti a tejet.

Ilyen módon a megkórosodást el lehet kerülni, s ügyesebb személyzetet be is lehet tanítani a tejnek ilyen módon való előszítésére, a nyílt tűz azonban nem alkalmas a tej felmelegítésére. Természetes, hogy itatás előtt a tejet ismét le kell hűteni 28—30° C-ra. Nagy baj volna ha a tejnek ilyen módon való előkészítését csak egyszer is elmulasztanók, mert ez elegendő arra, hogy összes eddigi fáradságunk eredménye megsemmisüljön. Aki nem akar fáradozni a tej felmelegítésével, az itassa az egészséges tehenektől származó tejet, 28—30° C. melegen; meglehet, hogy éppen olyan jó eredményt ér el, mint a minőt elérnek mások forralt tej itatásával, meglehet azonban, hogy az eredmény meglepően rossz lesz.

A beteg tehenektől származó borjukat tehát 24 óra elteltével az egészségesek istállójába állítjuk, amely két istálló között — természetesen — mindennemű érintkezés meg van szakitva; megkezdjük most már a borjuknak tejjel való itatását. Az itatásra sok mindenféle készülék áll rendelkezésre, a melyek azonban jórészt feleslegesek, amennyiben a borjut igen könnyen

nyen reá lehet szoktatni ezek nélkül is a tej ivására. A tehenes egyszerűen ujját dugja a borju szájába s kezét a tej felszínéhez közelíti, s ha a borju szája is elérte azt, kihuzza ujját abból. Csak kétszer-háromszor kell ez eljárást ismételni, s a borju magától is meg fogja találni a tejet.

A borju tejszükséglete naponta, testsúlyának $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{7}$ mennyisége; egy 40 kg. súlyu borju tehát — ha jól akarjuk táplálni — 8 kg. tejet igényel naponta, de esetleg 6 kg. is elég lesz neki, azonban lassabban fog fejlődni, s kevésbé jó tejelővé fog kifejlődni. Minden harmadik nap egy liter teljes tej pótolható ugyanannyi sovány lefőltözött tejjel s egy kevés megzuzott, előzőleg fél liternyi vízben megfőzött lenmaggal, ugy azonban, hogy a víz is hozzá öntendő a tejhez, a melyben a lenmag főzetett; négyhetes korban a lenmag egy maréknyi apróra zuzott lenmag pogácsával is helyettesíthető, a tej mennyisége pedig a borju súlyosbodásával arányosan emelendő. A borju hathetes korától kezdve a tej vízzel hígítható fel, s lenmagpogácsa helyett zuzott zab vagy tengeri keverhető hozzá; 7—8 hetes korban a tej végképpen vízzel cserélhető fel, természetesen azonban, hogy ahöz megfelelő mennyiségű zuzott zab, avagy korpa is keverendő. E mellett a borjuk a száraz takarmányok evéséhez a szokásos módon szoktatandók hozzá. Ha kellő mennyiségű lenmagot, lenmagpogácsát, zabot avagy korpát kap a borju, gyöngyörűen fog fejlődni, s fejlődés tekintetében semmiként sem marad vissza attól, amely anyja tőgyét szopja.

A feletetendő lefőltözött tej bacillusmentességére éppen olyan nagy gondot kell fordítani, mint az a teljes teje vonatkozólag elmondott. Csak olyan soványtejet szabad feletetni, a mely feltétlenül egészséges tehéntől származott, vagy olyant, a mely előzőleg sterilizáltatott. Egyáltalán nagy baj az, hogy a tej és vajtermelő szövetkezetek nincsenek kötelezve a sovány tej sterilizálására. Miként fentebb hangsúlyoztam, a tőgygümőkórban szenvedő tehén teje fertőző hatását el nem veszi, ha százezerszeresen hígítatik is fel, s miután nem tételezhető fel, hogy a szövetkezeti tagok tehenei között ne akadjon gümőkóros is, könnyen megérthető, hogy a szövetkezetekből kikerülő tej — ha előzőleg nem sterilizáltatott, — okvetlenül tartalmaz fertőző anyagot. E bajon pedig annyival könnyebben lehetne segíteni, mert a legtöbb tejszövetkezet rendelkezik gőzzel, s így könnyen lehetné ártalmatlanná a tejben levő fertőző anyagot.

A borjuk azután már néhány hetes korukban kifutókba bocsátandók, majd öt-hat hónapos korukban legelőre hajtatandók; mennél többet tartózkodnak ezután a szabadban, annál kevesebb lesz közöttük olyan, mely az egyéves korukban megejtendő tuberkulizozásra reagál.

Még abban az esetben is, ha a gazda a legszigorúabban, a legpontosabban hajtja végre azokat, a mik fentebb elmondattak, ne számítson arra, hogy a gümőkórt tenyészetéből rövidesen kiirtja. A reagálók száma leszál talán már az első generáczióánál 1—2% ra, ami már magában véve is igen nagy eredmény. A leggondosabb kezelés dacára is azonban csak a 4—5-ik nemzedékben fog a gümőkór teljesen kipusztulni, de csak az esetben, ha az állatok edzettségére mindenkor különös gondot fordítunk.

Kovácsy Béla.

Gazdasági egyesületek mozgalma.

Az aradmegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya mult hó 26-án tartotta Vásárhelyi László elnöke alatt évnegyedes ülését. A földmivelésügyi miniszter felhívására az egyesület évi működési programját a következőkben állapította meg: A szakismeretek fejlesztése népies gazdasági előadások és tan-

folyamok által; háziipari tanfolyamok rendezése és pedig a kosárfonás, gyékény-, és szalmafonás, kefekötés és fafaragás köréből; az állattenyésztés fejlesztését illetőleg négy tenyész-állat- és lódíjazás rendezése, Németpereg, Kisjenő, Borosjenő és Tótvárad községekben, mindennél a nyár folyamán, a községek részére apadlakok közvetítése, fajbaromfiak kiosztása, tejszövetkezetek létesítése, tenyészszövetkezetek és tojásgyűjtő-állomások szervezése, hitel-, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek létesítése, a fatenyésztés terén gyümölcsök és ojtványok kiosztása, a szőlőművelés terén: borértékesítő szövetkezetek szervezése, viharágyuk fölállítása, a törvényhatósági munkaközvetítő intézet ügyeinek elvégzése, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének képviselője Arad-, Csanád- és Békésmegyében. Elfogadta az ülés Bauer Károly aradhegyaljai szőlőbirtosnak a borkereskedés érdekében tett indítványát, a mely föliratot javasol a kormányhoz az iránt, hogy az ipartörvény 50. §-ának tervbe vett módosításánál a borkereskedés azon kivételek közé soroztassék, a melyeknél a kereskedőknek legyen szabad a venni szándékozó előzetes hívása nélkül és nem csupán viziontelárusítóknak közvetlenül, vagy utazók által kínálni és azoktól rendeléseket gyűjteni. A szeszkontingens sokat vitatott ügye is foglalkoztatta a gyűlést, a melyre nézve a következő határozati javaslatot hozták: 1. Az ipari kontingensről szóló 1888. évi XXV. t.-cz. rendelkezéseiből fejlődött mai állapot, a mely szerint az ipari szeszgyárak kontingense 331,139 hl., a mezőgazdaságiaké 521,861 hl., alapul megtartandó. 2. Az ipari kontingensek az 1888. évi XXV. törvényekben megállapított fokozatos apasztása a jövőben is főtartassék. 3. A kontingenssel való üzérkedés megszüntetessék s ezért sem az ipari, sem a mezőgazdasági szeszgyárak kontingensének egyesítése és elárúsítása egyáltalán ne engedessék meg. 4. A mezőgazdasági szeszgyárakat megillető 40,000 hl. kontingens azonnal vonassék le az ipariak kontingensből. Az O. M. G. E. tervzetén, a melynek nyomán a határozatai javaslat készült, a gyűlés Vásárhelyi László igazgatóelnök indítványára azt az érdekes módosítást tette, hogy a míg abban csak a kontingensek egyesítést kívánják eltüntetni, az Arad vármegyei Gazdasági Egyesület a kontingens elárúsítását is eltüntetendőnek tartja. Ily értelemben ír föl az egyesület a pénzügyminiszterhez.

Az új forgalmi gabonaszuljegység ügyét szintén tárgyalta az ülés s elhatározta, hogy az egyesület nevében feliratot intéz a kereskedelmi és földművelésügyi miniszterhez a régi százkilós sulyegység visszaállítása érdekében. Elhatározta továbbá, hogy Aradon nagyobb szabású értékesítő szövetkezetet létesít, a melynek üzletköre főképp gazdasági cikkek, vetőmagvakra, gazdasági gépek és eszközök, olaj, zsákfélék stb. eladására fog kiterjedni. A szövetkezet egyuttal központi raktára lesz az aradmegyei fogyasztási és értékesítő szövetkezeteknek és valószínűleg az arató szezon kezdetén fog Aradon megindulni. A címe: Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezte lesz. Az egyesület ezidén Hódmezővásárhelyre rendez tanulmányutat a kisgazdák számára, az ottani földművesiskola gazdaságának megtekintése céljából.

A lipótmegyei gazdasági egyesület múlt hó folyamán tartott tavaszi rendes közgyűlése alkalmával elhatározta, hogy az év folyamán Hibben és Rózsahegyen állatkiállítást rendez. Tervbe vette továbbá egy dombos vidékre alkalmas aratógépek versenyét és újabb rendszerű burgonyakiemelőgép-probát megtartani, szükségesnek tartja e versenyek rendezését azért is, mert megyéje területén a kivándorlás folytán a munkásiány napról napra ijesztebb mérvet ölt. — Schwarz Jakab az egyesület titkára, ki öt éven át fáradhatatlan buzgalommal végezte a titkári teendőket, egészségi állapotára való hivatkozással állásáról leköszönt, helyébe Schwarz Árpádot választotta meg a közgyűlés egyhangulag.

A pozsonymegyei gazdasági egyesület f. hó 14-én tartja Pozsonyban tavaszi rendes közgyűlést a következő társorozattal: 1. jelentés a téli gazdasági tanfolyamok eredményéről; 2. az egyesület f. évi programja; 3. a múlt évi pénztári számadások előterjesztése; 4. a gazdatisztek jogviszonya.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület szatmári amerikai szőlőtelepén április hó 23., 24., 25-ik napjain szőlőfásajtási tanfolyam tartott. A tanfolyamon 22 munkás vett részt, ebből a 3 napos tanfolyamot 21 munkás fejezte be, kik közül kettő minősítés nélkül, 16 megfelelő minősítéssel kapott bizonyítványt, 3 pedig jutalommal is ki lett tüntetve. Az első jutalom egy darab 10 frankos arany, a második díj egy drb 5 koronás, a harmadik egy drb 2 koronás ezüst pénz volt.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei.	719
A közgazdasági szakosztály ülése.	720
Közép- és nagybirtokoknak idegen kézre kerülése.	721
Gazdasági egyesületek mozgalma.	724
Növénytermelés.	
A komlófajták megválasztásáról.	723
Allattenyésztés.	
Hogyan kell eljárunk a gümőkór irtásánál állattenyésztői szempontból.	724
Vegyesek.	725
Kereskedelem, tőzsde.	727-728

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteményei a VII. ker., Kerepesi ut. 72. szám alatti házban megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 óráig d. u. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Halálozás. Sümegh János földbirtokos, Bars vármegye közigazgatási és törvényhatósági bizottsági tagja múlt hó 30-án Kis-Szelezsényben élete 72-ik évében elhunyt. Hült tetemei május 1-én d. u. 4 órakor tétettek a kis-szelezsényi temetőben örök nyugalomra.

Nemzetközi fogatos kapálógép-verseny.

Az OMGE., ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Nyírárvármegyei gazdasági egyesülettel s a nagyméltóságú földművelésügyi miniszterium támogatásával folyó évi május hó végén Tótmegyeren nemzetközi fogatos kapálógépversenyt rendez.

A versenyre bejelenthetők egysoros és többsoros fogatos kapáló gépek. Mindkét csoport részére 1—1 arany-, ezüst- és bronzérem tüzetik ki.

Bejelentési határidő május hó 15.

A verseny általános szabályzata és a bejelentő ivatek az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

A „Köztelek“ sajtópere. Olvasóink emlékezhetnek, hogy a „Köztelek“ f. évi április hó 7-én megjelent 29-ik számában „Tiszteletlen verseny“ cím alatt megjelent cikkben Frommer A. Hermann budapesti magkereskedő czégnek azt az eljárását, hogy Vitek Vincze, lapunk olvasója által beküldött s a budapesti áll. vetőmagvizsgáló állomásnak hivatalos vizsgálata alapján arankásnak és amerikai magvakkal hamisítottak találta here- és luczernamagot forgalomba hozta, nyilvánosságra hoztuk és a törvény erre vonatkozó tiltó rendelkezéseire hivatkozva, olvasóinkat figyelmeztettük, hogy jól ügyeljenek az állami plombára és a más plomba alatt kapott magvakat utasítsák vissza. A Frommer A. Hermann czég a „Köztelek“ ellen ezen cikkért, mint nyomtatvány útján elkövetett rágalmazásért, sajtóper indított. A vizsgáló-bíró előtt lapunk felelős szerkesztője a felelősséget el is vállalta. Most már csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy az 1894. évi XII. törvényeknek az arankás here-mag forgalomba hozatalát tiltó rendelkezésével, továbbá az 1895. XLVI. törv.-cikknek az idegen magvakkal kevert áru forgalombahozatalára vonatkozó tilalmával és az ezen tilalmazott cselekményeket megállapító budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás hivatalos bizonyítványával szemben a vádló czég mire alapíthatja az ő vádját? Mert a hivatalosan bizonyított törvényellenes cselekmények nyilvánosságra hozatala se rágalmazást, de még becsületsértést sem képezhet.

Szeszkontingentálási törvény. A pénzügyminiszter a napokban terjesztette a képviselőház elé a szeszkontingens felosztásáról

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapesten, VI., Andrassy-ut 23.

szóló 1899. évi XXII. törvényzikket módosító törvényjavaslatot. E megígért módosítással a mezőgazdasági és ipari szeszgyárak között felmerült érdekellentéteket kellett volna elgázítani, a mi azonban aligha sikerült. Az új törvényjavaslat ugyanis a mezőgazd. szeszgyárak kontingensigényét oly módon igyekszik kiegészíteni, hogy az a 960 hektoliternél nagyobb törzkontingenssel bíró mezőgazdasági szeszgyárak kontingenséből is elvonható, az az kiszámítható a mezőgazdasági szeszgyárak bonifikációjából, tehát voltaképpen ingyen vonatnak el. Igazságtalanság ez, mert a múlt évben alakult mezőgazdasági szeszgyárak kontingensigényei fedezésére szükséges 40,000 hl. kontingens a mezőgazd. szeszgyáraké volt s csak használatra engedtetett át az ipari szeszgyáraknak és most mégis ezt a 40,000 hl.-t a mezőgazdasági szeszgyáraknak saját bonifikációjukból kell visszaváltani. Az ipari szeszgyártásnak mezőgazdaságivá való lassu átalakulását akadályozza a javaslat azon intézkedése, mely szerint az ipari kontingens egyesítését megengedi; ily módon csak igen kivételes esetben fogják eladásra felajánlani az ipari szeszgyárak kontingenseiket a mezőgazdasági kontingens gyarapítására. A mezőgazdasági szeszgyárosok f. hó 5-ikén d. u. 3 órakor értekezletet tartanak a Közteleken, amely alkalommal a törvényjavaslat sérelmesnek talált intézkedései ellen tiltakozni fognak.

Az őrlési forgalom és a főváros. Az őrlési forgalom megszüntetésébe csak nem akar beleengedni a budapesti nagymalmok érdekeltisége. Ez a kiegyezés örvényébe hullott kedvezmény örökös rekrimináció tárgya, amely most váratlan helyről is újabb segélyhez jutott. Mint ugyanis értesülünk, Fenyvessy Adolf fővárosi bizottsági tag a napokban tartott közgyűlésen az őrlési forgalom ügyében több, mint harmincz bizottsági tag által aláírt indítványt nyújtott be, melyet javaslatként céljából a tanácshoz utasítottak. Az indítvány kifejti, hogy a fővárosi malmok a bennük fekvő nagy tüke, az azokban őrlött sok millió métermázsa buza és a belőlük kikerülő sok millió értékű liszt, valamint az azon malmokban alkalmazott számos hivatalnok és több ezer munkás miatt, a székésváros legfontosabb iparát alkotják. Az őrlési forgalom megszűnése a fővárosi malmok gyarapodását és ezzel az itteni kereskedelmi, szállítási, raktározási és munkásérdekeket mélyen sérti és egyúttal a községi háztartást érzékeny veszteséggel fenyegeti. Ennek megelőzése végett indítványozzák, hogy a közgyűlés figyelemmel az említett nagy és messze kiható érdekekre, az érdekeltek meghallgatása után sürgősen felirattal forduljon a kormányhoz, hogy az őrlési forgalmat raczionális, úgy a termelők, mint a malmok érdekeit megóvó szabályozás mellett, mielőbb újból léptesse életbe. Eddig értesülésünk. Mindenesetre új és szokatlan, hogy egy, az egész ország közigazdasági életére kiható intézményt kizárólag a főváros helyi és fináncz érdekeinek szempontjából bíráljanak el. Megérhetjük ily okoskodás mellett, hogy Pécs városa tiltakozni fog a borhamisítás meggátolása ellen, mert az bizonyos kereskedelmi forgalmat biztosít javára és munkásokat foglalkoztat.

Konzulátusaink jelentéseiből. *Bab-bevitel Spanyolországba.* Barcelonai főkonzulátusunk jelentése szerint a bab fogyasztása Spanyolországban igen jelentékeny és habár a beltermelés meglehetősen nagy, még sem képes a szükségletet fedezni, ami abból is kitűnik, hogy tetemes mennyiségű bab vitetik a kül-

földről be. Miután a bab beviteli váma Spanyolországban 100 kg. után négy peseta és 40 centime, ezen cikknek Spanyolországba való fokozottabb kivitelével, kivívóink jövedelmező üzletre tehetnek szert.

Ernyőbotok Németországba. Egy németországi botgyáros cég összeköttetést keres olyan magyarországi cégekkel, melyek ernyő- és egyéb botok nagyban gyártásával foglalkoznak.

Utazók adója Oroszországban. Varsói főkonzulátusunk írja, hogy az ottani pénzügyi kamara felhívására a városi rendőrség utasított, hogy a külföldi utazók megérkezésekor az adófelügyelőnek azonnal jelentést tegyenek az utazók által fizetendő adó rögtöni beszedése céljából.

Kivándorlás. Márciusban 9700 egyén vándorolt ki Hamburgon át és ezek közt magyar és osztrák volt 2692. A folyó év első három hónapjában a kivándorlók száma megközelítette a huszeztet (19,940), míg a múlt év megfelelő időszakában csak 11,869 egyén vándorolt ki.

Orosz gabona a Duma mertén. Kievi konzulátusunk jelenti: Az orosz délnyugati vasut és a „fekete-tengeri-dunai gőzhajózási társaság” szerződést kötöttek oly célból, hogy szervezik az orosz gabona- és őrlemények kivitelét Magyarország, Ausztria és Németország dunai és dunavidéki állomásaira, nevezetesen: Mohácsra, Eszékre, Szegedre, Temesvárra, Budapestre, Győrbe, Bécsbe, Passaubra, Regensburgba. A szerződést az orosz közlekedési miniszterium már jóváhagyta.

Gazdász-majális. A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet hallgatói „segélyegyletük” javára 1900. évi május hó 12-én zártkörű gazdász-majálist rendeznek. Kezdeté este 8 órakor.

Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott. A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVIII-ik nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest és Bécsből gyorsvonaton 2-3 órányi távolság) ismét május hó első hétfőjén s az ezt megelőző vasárnap délután vagyis május hó 6-án délután és május hó 7-én fog megtartatni. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt fölkeresni. A múlt évben is 500 darab különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelkezhetők.

NYILTTÉR. *)

1900. évi forgalom: 28,200 mm.

Felhívjuk
a t. ez. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-ankenziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartanak meg. Az ankenziókra felkürtözték és „Gyapju-ankenziók” vállalat Budapest, Dunaparti táborpályánál a császári gyapjuküldemények a M. A. V. összes vasúti totemes díjkezdésében, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű tevékenységgel szolgál:

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-ut. 13.

*) Az e rovat alatt közöltekt a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,
kovasavas-kálit,
(dohánytrágyázásra)

kénport,

(legfinomabb — 78% Chancel oldium ellen)

rézgálicot, ⁹⁸/₉₉%

legolcsóbban szállít a

„BUNGÁRIA“

MŰTRÁGYA, KÉNSAV- és VEGYI IPAR
RÉSZÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN,
V. KER. FÜRDŐ-UTCZA 8. SZÁM.

A
jövő vámpolitikája
és
új vámtarifánk.

Az Országos Magyar Gazd. Egyesület
vámügyi bizottságának megbízásából
irta:

RUBINEK GYULA

az O. M. G. E. ügyvezető titkárja.

Nagy kvart alak 320 lap.

Ára 10 korona.

Megrendelhető a

„Köztelek” kiadóhivatalában.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 20 fillér.

Megrendelhető

a „Köztelek” kiadóhivatalában,

Budapest,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés a gabonautzletről.

1900 május 5

A ma beérkezett külföldi jegyzések mind nagyon lanyhák jó termés kilátásra, mit a Cincinnati Price Current prognosztikái s így New-Yorkban 1 1/4-del és Chicagóban 1 centtel mentek vissza az árak, míg tengeriben 2 centig. Nálunk pedig országsterle beállott a rég óhajtott meleg eső s midőn mindenfelől jelentik bőven hull az Isten áldás, a határidők rohamosabban már a tegnapi délutánján visszamentek. Tizenhat koronán indult meg az októberi buza, de lassankint lemorzsolták 15-90-re, mely árhullámszában a többi határidők is részt vettek, míg tengeri, melynek nagy hiányát érzik, még legszilárdabban tartotta magát. Ezideig mindössze 6000 q. tengerit mondtak fel szállításra, mi a „Spieletereket” a legkevésbé sem elégheti ki.

A déli órákban mégis egy kis javulás állott be, úgy, hogy októberi buzáért ismét 15.90—88 K. ígérnek. Készaruban ma nagyon kevés hozatott áruba, alig kelt el kb. 12.000 q. buza, melyet a malmok csakis jó 20 fillér árengedmény árán voltak hajlandók megártani.

Május 9-ki átvételre 36000 mázsa buza, 500 m. rozs, 2000 m. tengeri és 5000 m. zab mondatott fel. A napi hozatal buzában hajón 16.267 m., vasuton 12.507 m., míg tengeriben egészben véve 6.090 m. fuvaroztatott el.

Az árjegyzés 100 kg-ra vonatkozik:

Eladatott:

Buza:

Tiszavidéki:	100 mtn. 80 kg K.	16.60	3 óra
	100 " 80 " "	16.50	" "
	200 " 79 " "	16.65	" "
	100 " 79 " "	16.70	" "
	100 " 79 " "	16.50	" "
	200 " 79 " "	16.20	" "
	100 " 78 " "	16.10	" "
	100 " 78 " "	16.70	" "
	100 " 78 " "	16.50	" "
	100 " 77 " "	16.70	" "
	100 " 77 " "	16.50	" "
Pestmegyevidéki:	500 mm. 80 kg K.	16.40	3 óra
	100 " 77 " "	16.30	" "
	100 " 76 " "	16.10	" "
Erdélyi:	100 mm. 79 kg K.	17.00	3 óra
Fehérmegyevidéki:	1150 " 74 " "	15.80	" "
	400 " 74 " "	15.80	" "
Marosi:	3600 " 76 " "	16.00	" "
Bihari:	100 " 79 " "	16.60	" "
Raktárból:	2440 " 74 " "	15.20	" "

Rozsban 10 fillérig olcsóbb árakat jegyzünk mérsékelt forgalom mellett s minőség szerint 13—13.50 K.-ig fizettek ab itt.

Árpa változatlan csak jobb minőségekért van kereslet s Kőbányára szállítva a sörfőzők 15 K is fizetnek érte, míg takarmány czélokra 11.50—12.— K. helybeni paritással.

Tengeri nyugodt, helyben átvéve, vagy itteni paritásban 11.30—11.40 K. érhető el érte, míg a legtöbb állomáson 11 K. a követelés.

Zab jól tartott s 11.—11.30 K. jegyzünk.

Határidők egy órai zárlat

Buza októberre	15.48—50.—
májusra	15.98—16.00.—
Tengeri májusra	11.26—28.—
júliusra	11.46—48.—
Rozs októberre	13.92—94.—
Zab októberre	10.56—60.—

Szeszüzlet.

Szess. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő közlése.)

A szeszüzletben e héten az üzletmenet élénk volt és nagyobb vételkedv folytán a szeszárak 2 koronával drágábban zárnak. Elkelt finomított szesz nagban azonnali és májusi szállításra adózva 116.50—117.0 K., adózatlanul 46.50—47.50 K. Az élesztőszesz szintén szilárd és adózva 117.50 K., adózatlanul 47.50 K. ke el.

Denaturált szesz 50 fillérrel emelkedett. Vidéki finomítottgyarak által finomított szesz e héten 114.—114.50 K. volt ajánlva ab állomás és néhány nagyobb üzlet ez áron létesült is.

Kezgyaradályi szeszgyaraktól finomított szesz ajánlva 1 m volt, kontingens nyersszesz kisebb tételekben 1 K. rágáiban kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 37.50—38.— koron.

Bécsi jegyzés 41.80—42.20 korona, kontingens nyersszeszéért.

Prágai jegyzés 113.1/8—113.1/4 korona adózott és 39.1/4—39.1/8 korona adózatlan szeszéért.

Triestini jegyzés 19.50—20.— korona kivitel szeszéért 90% hektoliterje.

Kivételre e héten több kocsiakomáuy finomított szesz vásároltak.

Vidéki szeszgyarak közül: Győr, Arad, Baja, Nagyvárad, Temesvár 2 koronával drágábban, a többiek 1 K. drágábban zárnak.

Budapesti szeszárak s héten: Finomított szesz 116.50—117.50 korona, élesztőszesz 116.50—117.50 K., nyersszesz adózva 114.50—115.50 korona, nyersszesz adózatlan (exkontingens) ————— korona, denaturált szesz 36.50—37.50 korona. Kontingens nyersszesz ————— korona.

Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül bérmentve budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása.)

A beérkező rendelésekben bár többnyire kisebb mennyiségekről van szó: de ezen rendeléseknek száma igen nagy lévén, a lefolyt héten is élénkké vált a forgalom. A legkeresettebb cikket a takarmányrépamag képezte, mintfogó részint az elvetett mag fogyatékos minősége, részint fagykarak, némely vidékeken pedig az orrmányos bogár pusztítása miatt állott be pótvetéseknek szüksége. Ép ily keresettek voltak a fűmagvak fajták szerint, valamint fűmagkeverékek is rétek, legelők, nemkülönben kert és parkokba való pázsitokhoz. A herefélék közül főképpen vörös löherét és luczernát kerestek s ennek folytán a készletek folytatólag is fogytak. Mezői borsó mint a búkkönynek pótlása továbbra is nagyobb mennyiségekben kelt el.

Jegyzések nyers áruért 100 kgonkint Budapesten értve:

Vörös löhere	150—160 korona.
Luczerna, francia	128—132 "
Luczerna, magyar	106—110 "
Muharmag	16—17 "

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1900. május 3-án. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónkint, teljsulyt tiszta súlynak érve, zsákosul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállítva:

Buzaliszt:	
Szám:	0 1 2 3 4 5 6 7 7 1/2
Ár K.:	27.80 26.40 24.70 23.30 22.70 21.60 19.80 16.70 15.—
Buzakorpa	
8-as takarmányliszt	finom goromba
korona	11.80 9.40 9.40

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1900. május 4-én.

Rozsliszt	
Szám:	0 0/L I. II. II/B III.
Ár Kor.	22.80 21.80 21.10 20.— 17.80 15.60
Köleskása:	
Szám:	0 1 2 3 4
Ár: Kor.	26.— 25.— 24.— 22.50 21.—
Rizstakarmány	Árpadara Takarmánydara
10.— K.	10.— K. 9.20 K.
Rozskorpa	
9.60	

Áraink 100 kgonként, helyben, elegysulyt tiszta súlynak véve, zsákkal együtt értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkéik áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségeinek üzleti jelentése. 1900. május hó 2-á-ól.

Hozatalaink nagyobb részét zöldségfélék, tojás, és tisztított baromfi képezte. Husneműekből számottevő mennyiségben főleg bányai érkezett. Az árak a zöldségféléknél lefelé gravitálnak, különösen a spárga bő hozatalok folytán naponként olcsóbbodik, ellenben a baromfi ára tartott. Tojásnál határozottan emelkedést kell konstatalnunk. Ez utóbbi körülmény a fokozott keresletben leli magyarázatát. Vajnál a kereslet a kínálatot jóval felülmúlja, melynek következtében az árak nagyon szilárdak. Turo jól fogy, a hozatalok fedezik a szükségletet.

Eladásaink:

Vidéki marhahus 72—86 kg.-ja, bárány keresett, nehéz 8—16, apró 4—6 korona páronként. Ózbak 1.20—1.40 koronáért kelt el kilónként. Elő baromfiból eladtunk ideit csirkét 1.40—2, öreg tyukot 2.60—3, kappant 4—4.60 koronáért párját. Öreg, sovány liba elhanyagolt, párja 4—4.50 koronáért volt értékesíthető.

Prima teavaj 2.30—2.50, főző vaj 1.80—2, turó 16—24 fillér kgrja.

Prima tojás eredeti ládáját 56—57 koronával helyeztük el, készleteink kielégítők.

Spárga minőség szerint 0.60—1.80 koronás áron nyert elhelyezést. Saláta ugorka, nagyság szerint 40—60 korona 100 darabonként. Töknek 120—160 fillér darabja. Zöldbab 5 korona kgonként. Kalarábé 2.60—3.80 korona kgonként.

Gyümölcsből eladtunk bőr renett s arany renett almát 1—1.50 koronáért, réteának valót 50 fillérért kgrját nagyban ládába csomagolva.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiczikkéikről. Budapest, 1900. május 3-ról.

Hus és hústermékek. Marhahus 1 q. hátulja I. rendű 100—108, II. r. 96—100, III. r. 92—96, eleje I. r. 96—100, II. r. 92—96, III. r. 76—92, borjúhús 1 q. hátulja I. r. 108—112, II. r. 96—108, eleje I. r. 92—96, II. r. 80—92, bárány 1 darab hátulja ———, eleje ———, birkahus 1 q. hátulja I. r. 88—92, II. r. 82—88, eleje I. r. 78—80, II. r. 76—78, sertésus 1 q. szalonnával budapesti 88—94, vidéki ———, szalonna nélkül budapesti 92—96, vidéki ———, sertésus pörköltnek való ———, kocsonyának való ———, füstölt budapesti I. r. ———, vidéki II. r. 1 q. 124—130, malacz élő, szopós I. r. : drb 5.00—7.00, tisztított I. r. 1 kg. 1.40—1.80, sonka 1 kg. nyers, bef. hentesáru 0.90—1.20, füstölt bef. csonttal 0.90—1.50, csont nélkül 1.20—1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 1.80—2.00, csont nélkül 2.20—2.20, kolbász 1 kg. nyers ———, füstölt I. r. 1.40—1.60, szalonna 1 q. ———, sózott 90—98, füstölt 90—112, sertészsír 1 q. hordóval 110—112, hordó nélkül budapesti I. r. 106—108, szalámi 1 kg. belföldi 260—300, prágai ——— korona.

Baromfi. a) Élő: (1 pár) csirke rántani való 1.20—2.60, tyúk belföldi I. r. 2.80—3.00, kappan hizott I. r. 0.00—0.00, sovány 0.00—0.00, ruca hizott I. r. 0.00—0.00, sovány belföldi 2.60—3.00, liba fiatal ujdonság 0.00—0.00, lud hizott I. r. ———.00, sovány belföldi 4.60—5.20, pulyka hizott I. r. 0.—0.—, sovány belföldi 0.00—0.0 korona. — b) Tisztított: csirke I. r. 1 drb 1.20—1.60, tyúk I. r. 1 drb 1.50—2.20, kappan hizott 1 kg. ———, 1 drb 2.00—4.00, ruca hizott 1 drb 1.60—2.80, 1 kg. 1.12—1.20, lud hizott 1 kg. 1.00—1.20, 1 drb 4.60—6.50, magló 1 kg. ———, 1 drb ———, pulyka hizott 1 kg. 1.00—1.20, 1 drb ———, magló 1 kg. ———, 1 drb ———, ludmáj 1 kg. 2.40—5.00, nagy 1 drb 1.00—2.00, ludzsír 1 kg. 1.60—2.00 korona.

Hal. Élő: (1 kg.) harcsa 1.40—1.60, csuka 0.00—0.00, ponty dunai nagy 1.40—1.70, márna 0.00—0.00, süllő balatoni ———, czompó 1.00—1.50, pisztráng nagy ———, kecsége 0.00—0.—, angolna ———, apró kevert 0.32—0.40. Lazac rajnai 1 kg. 0.— korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.16—0.16, lefőlt 0.12—0.12, tejfel 0.50—0.56, teavaj 1 kg. 2.40—2.60, főző darabos 1.50—1.80, szedett 1.50—1.80, olvasztott ———, margarin I. rendű ———, II. r. ———, tehénturó I. r. 0.20—0.28, juhturó 1.12—1.30, liptói 0.80—1.28, juhsajt ———, ementáli belföldi 2.00—2.00, grói belföldi 0.80—1.20 korona.

Liszt és kenyéreműek. Kenyérliszt 1 q. ———, kenyér monori, fehér hosszú 1 kg. 0.26—0.26, barna 0.22—0.22, rozs 0.22—0.22 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. ———.00—0.00 külföldi 36.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00—24.00, koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—34.00, bab fehér apró 14.00—18.00, nagy 14.00—16.00, szines 12.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.00—4.00, alföldi (1440 drb) 55.00—56.00, erdélyi (1440 drb) —.05—0.00, szerb (1440 drb) ———, apró (1680 drb) ———, meszes tojás ——— korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. ———, I. r. 1 q. 4.50—5.00, petrezselyem ujd. 100 köt. ———, I. r. 1 q. 28.00—36.00, zeller I. r. 100 drb 6.00—16.00, karalábé I. r. 100 drb 2.60—3.60, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. ———, érett makói 1 q. 12.00—15.00, fokhagyma I. r. 1 q. 24.00—30.00, cékla I. r. 100 drb 1.20—2.00, II. r. 0.80—1.20, fejeskáposzta I. r. 100 drb —.00—0.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 1.60—4.00, vöröskáposzta I. r. 100 drb 00.00—00.00, fejes saláta I. r. 100 drb 3.00—7.00, kőtölt saláta 100 drb ———, burgonya 1 vagon sárga 540.00—600.00, fehér 480.00—500.00, róza 1 q. 4.40—5.60, fekete retek kicsiny 100 drb 1.20—3.00, ugorka 100 drb savanyítani való ———, savanyított 3.60—5.20, nagy salátának ———, paradicsom olasz 1 q. 80.00—100.00, belföldi ———, zöld paprika 100 drb ———, tök főzni való 100 drb ———, zöldborsó hüvelyes 1 q. 38—40.—, kifjett ———, zöldbab hüvelyes 1 q. ———, kifejtett ———, karfiol 100 drb —.00—0.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—34.00, spárga 1 kg. 1.00—1.40 korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. ———, rétesbe való 00.00—00.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. ———, közönséges kevert körte 1 q. 00.00—00.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. ———, nem

magvaváló vörös 1 q. —, ringló nemes I. r. 1 q. —, barack kajszin 1 q. —, őszli 1 q. —, magvaváló 1 q. —, nem magvaváló 1 q. —, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 00.00—00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. —, meggy nagyszemű kem. 1 q. —, apró szemű 1 q. —, eper (számóza) 1 kg. —, málna 1 kg. —, szeder 1 liter —, görög dinnye nagy I. r. 10 drb —, kicsiny 100 drb —, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb —, II. r. 100 darab —, dió nagy papírhéjú 1 q. 00.00—00.00, apró kemény héjú I. r. 1 q. 00.00—00.00, mogyoró nagy olasz 1 q. 76.00—84.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.—0.—, belföldi 1 q. —, narancs messzinai 100 darab 3.60—8.00, apuliai 100 drb —, mandarin 100 drb 0.90—0.00, citrom I. r. 100 drb 2.00—2.40, füge hordós 1 q. 36.00—40.00, koszoru 1 q. 36.00—40.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 80.00—38.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00—112.00, szőlő passatutti 1 q. —, 1 q. —, szerb szőlő 1 q. —, korona.

Fűszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 200.00—240.00, II. r. 1 q. 140.00—200.00, mák 1 q. 50.00—60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00—104.00, lépes 1 q. —, köménymag 1 q. —, boróka 1 kg. —, házi szappan szín I. r. 1 q. 56.00—60.00, közönséges II. r. 44.00—46.00, bor fehér asztali palackokban 1 hl. —, vörös bor 1 hl. —, házi pálinka palackokban 1 hl. —, korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-térsze, 1900. május 4. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott csomagból 116 székér réti széna, 16 székér muhar, 20 székér zsupszalma, 2 székér alomszalma, 0 székér takarmányszalma, 0 székér tengeriszár, 6 székér egyéb takarmány (zabosbüköny, sarju stb.) 200 szék szecoka. A forgalom közepes. Árak fil-ben g-ként a következők: réti széna 360—600, muhar 560—620, zsupszalma 260—320, alomszalma 240—240, egyéb takarmány 100—100, tóhere —, takarmányszalma —, 100 kéve tengerisz. —, luczerna —, sarju 420—480, szalmaszecok 340—340, széna —, uj —, zabosbüköny 520—520. Összes csomagszám 162, súly 234,900 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarumarhavásár. 1900. május hó 3-án. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtatott: belföldi 1268 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, növendék élő borju 4 db, eladatott — drb, élő bárány 544 db, eladatott — drb, belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi öltöt — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltöt bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borjuvásár hangulata vontatott volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — koronaig, kivételesen — koronaig obonkint, 52—75 koronaig, kivételesen 86—100 koronaig sulyra, galicziai —, kiv. — koronaig drbonkint, — kor-ig, kiv. — koronaig sulyra, tirolai — koronaig kiv. — koronaig drbonkint, — koronaig kiv. — koronaig sulyra, növendék borju —, — koronaig, kiv. — koronaig drbkint, 40—50 koronaig, kiv. — koronaig sulyra, Öltöt borju: belföldi — koronaig, kiv. — koronaig sulyra, galicziai — koronaig, kiv. — koronaig sulyra, tirolai — koronaig, kiv. — koronaig drbonkint, bécsi — koronaig, kiv. — koronaig sulyra, növendék — koronaig, kiv. — koronaig drbonkint, élő bárány 11.50—16.50 koronaig páronkint, öltöt bárány — koronaig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmurhavásár. 1900. évi május hó 3-án. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtatott: 192 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. — db, közép — db, alárendelt — db. Fejőstehén: fehér 0 drb, tarka 191 db, tenyészbika 1 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly — db, bonyhádi — db, hízlatni való ökör — db, üsző fehér — db.

Fejőstehének vontatott forgalom mellett darabonkint 10—20 koronával olcsóbban keltek.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középmin. jármos ökör — pár, alárendelt minőségű jármos ökör —, Jármos bivaly — é. s. mm., — K-ig páronkint, jobb minőségű jármos ökör — mm-kint é. s., bekötni való ökör — K-ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén —, tarka kevert származású tehén 140—240 koronaig darabonkint, bonyhádi tehén 240—320, kiv. — koronaig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi május hó 3-án. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtatott: 2377 db nagy vágómarha, nevezetesen: 1296 db magyar és tarka

ökör, 59 db magyar és tarka tehén, 224 db szerbiai ökör, — db szerb ökör, — db boszniai tehén, 15 db szerbiai tehén, 162 db bika és 81 db bivaly.

Minőség szerint: 796 darab elsőrendű hizott 1356 db középminőségű és 225 db alárendelt min. ökör — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendű hizott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Vágómarhából mintegy 200 darabbal kevesebb volt felhajtva, mint a múlt héten. A kereslet meglehetősen jó volt. Jobb minőségeknek ára 100 kgkint 1 koronával, míg a közepes minőségű marha ára 100 kgkint 2 koronával emelkedett. Bikák és tehenekekre szintén jó kereslet volt.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 60—66—, kivételesen —, hizott magyar ökör középminőségű 52—58—, alárendelt minőségű magyar ökör 46—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin., 42—64—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, szerbiai ökör jobb minőségű 52—62—, kiv. —, szerbiai ökör középminőségű 47—50—, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, szerbiai bika 44—66—, kivételesen —, szerbiai bivaly 32—44—, kiv. — koronáig métermázsánkint elsőszulban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. május 3-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

A vásár emelkedett felhajtás mellett igen élénk forgalmu volt.

Felhajtatott összesen 704 db. Eladatott 428 db Jobb minőségű lovakból háttas 26 drb, eladatott 10 db, 300—600 K-ért, könnyebb kocsió (jukker stb.) 18 db, eladatott 6 db 400—520 K-ért, nehezebb kocsió (hintós) 15 db, eladatott 4 db 250—340 K-ért, igás kocsió (nehéz nyugoti faj) 100 db, eladatott 62 db 200—300 K-ért, ponny 5 db, eladatott 1 db 130— K-ért; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuváros ló stb.) 200 db, eladatott 80 db 90—160 K-ért, könnyebb félek (parasztló stb.) 300 db, eladatott 245 db 55—110 K-ért; alárendelt minőségű lovakból 40 db, eladatott 20 db 18—44 K-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 69 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 3 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gypmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900. évi május hó 4-én. (Első magyar sertésüzemelési részvénytársaság telefon jelentése a „Köztelek” részére). Az üzlet lanyha volt. **Heti átlag-árak:** Magyar vágómarhat 320—380 kros nehéz 108—110 fil., 280—300 kgrammos nehéz 107—108 fil., öreg 300 kg. tulí 102—104 fil., vidéki sertés könnyű — f. Szerb 100—105 f. Román — f. tiszta kg. páronkint 45 kgr. életsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — **Eleségárak:** Tengeri uj 12— — korona, árpa 12.80 kor. Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** április 27-én maradt 38742 darab **Felhajtás:** Belföldről 3464 darab, Szerbiából 785 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 4252 db. Főösszeg 42994 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 1088 drb, belföldre Budapest környékére 512 drb, Bécsbe — drb, osztrák tartományokba 340 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 1985 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 6 darab, vagonokból kirakott hulla 9 darab, borsókásnak találtatott 20 darab, összesen 45 db. Maradt állomány 41009 drb. A részvény-szállásokban 7267 drb van elhelyezve. Az egészségi és tranzit-szállásokban maradt IV/27. 2446 db. **Felhajtás:** Szerbiából 785 db, Romániából — drb, összesen 3231 drb. **Elhajtás:** 1932 drb, maradt állomány 2199 drb és pedig 2199 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 110 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)
(Kivonat a hivatalos lapból.)

Május 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Kellner Miksa	154992
Május 7.	Ujpesti kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Wagner Gyula és neje	55344
Május 8.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	dr. Tsché bull Auréline	52160
Május 9.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hegedűs Dániel	90358
Május 12.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Heisz Tamás	187828
Május 14.	Kis-kőrösi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	özv. Sallai Sándorné	43800

Május 15—16.	Kisvárdai jbiróság	a tkvi ha-tóság	Okolicsányi Menyhértúé sz. Jármy Ilona	123214
Május 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Rezsny Aurél	90000
Május 16.	Ujvidéki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Kitzweger Imre	56000
Május 17.	Váci kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	szalassi Szalachy Sándor	288000
Május 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Weisz József és neje Kalada Mária	55104
Május 18.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Novák Tibor	607.70
Május 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Krug Teofil	404764
Május 21.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Madarász Sándor	68366
Május 22.	Budapesti ktr. tvszék	a tkvi ha-tóság	Gemsperger József	196352
Máj. 27.	Ar-Maróthl kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Ar-Maróthl Gyula	200585
Május 28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Müller Lajos	1328730
Május 28.	Módosi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Berkoviáh István	113704
Május 28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Taussig Pál	180196
Május 31.	Kisvárdai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Ferenecy Emil és neje br. Vay Hedvig	213447
Május 31.	Kisvárdai jbiróság	a tkvi ha-tóság	Ferenecy Emil	140102
Junius 2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Révay Manó	75889
Junius 5.	Bpesti I—III. k. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Lichtenstein Ferenczné	249642
Junius 6.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Dittrich József	41008
Julius 2.	Élesdi jbiróság	a tkvi ha-tóság	Berezviczy Béla	43266

Szerkesztői üzenetek.

A beodrai uradalomnak! A beküldött buzavetésen a gabona futrinka (Zabrus gibbus) álcájának a kártétele látszik. Életmódjára és az ellene való védekezésre vonatkozó adatok a „Köztelek” 1894-dik évfolyamának 1747. és 1771-ik lapján találhatók. E. Gy. urnak. **Kéméná.** Tessék a feltett kérdésben Serfőző Géza urhoz, a Pestmegyei gazd. egylet titkárához és a vármegyei mezőgazd. bizottság előadójához fordulni, aki saját gyakorlata alapján adhat felvilágosítást.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos ozim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavágó kérdéssel bizalommal hozánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szakemberi felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szeceksavágók   Morzsnők

Földbirtokosok, gazdák és raktár-vállalatok stb. figyelmébe.

Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsöndíj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

vasúti waggonok és más mezei termékek betakarására szolgáló ponyvákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekerponyvákat**, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríttatik. Ugyazintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhetőek be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekerponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca. 12.

TELEFON.

Sürgöny-cím: Nagel Adolf, Budapest.

Wir empfehlen zur Pränumeration sowie für Ankündigungen die bekanntesten in- und ausländischen, reich illustrierten, elegant ausgestatteten weinverbreiteten Jahrbücher:

Allgemeine Wein-Zeitung Redacteur: Antonio dal Bias. Jeden Donnerstag erscheint eine Nummer. Pränumerationspreis, per franco zu senden ist, vierteljährig fl. 1.-50

Wiener Landwirtschaftliche Zeitung Hauptredacteur: Hugo S. Gutschmann. Erscheint Mittwoch u. Samstag. Viertelj. fl. 3.-

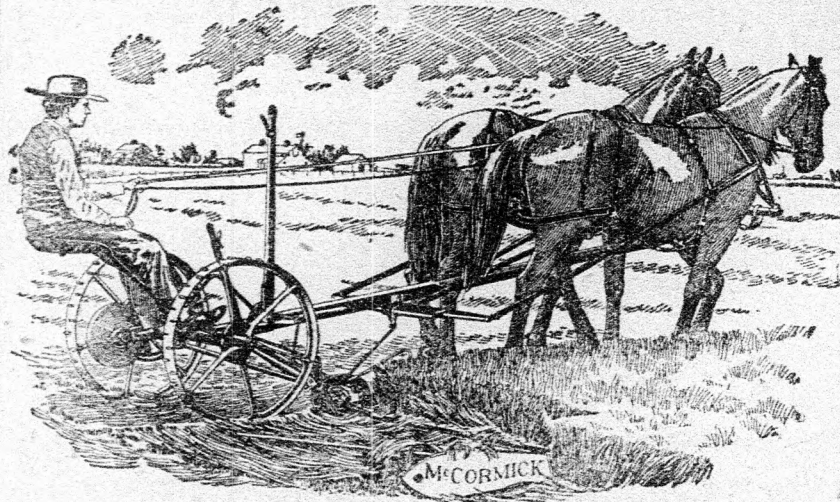
Oesterreichische Forst- und Jagd-Zeitung Red.: Oberforstj. Jos. G. Weinelt. Erscheint Freitag. Viertelj. fl. 2.-

Hugo S. Gutschmann's Journalverlag, Wien, I., Dominikanerbastei 5.

Leopold Adolf bőrgyára Tata-Tóváros.

Vesz mindennemű állati bőrt, szerződésileg is. Készít szarvasbőrt, mosó-, törő bőrt, cseres, fehér irhát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden e szakba vágó munkákat.

6446

McCormick Harvesting Machine Company.

Chicagói aratógépgyár.

Kévekötaratógép. Marokrakótaratógép.

Fűkaszálógép. Szénagyűjtő-gereblye.

Kaszaélesítő. Kévekötozsineg.

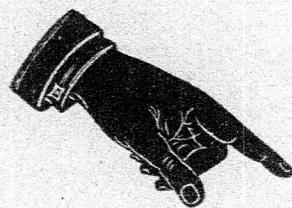
Nemrég nyitottuk meg Budapesten új üzletünket és azt magunk vezetjük egyenesen saját üzemünk szerint. Ezen időnyben szolgálhatunk tiszta manillakötozsineggel, melyet chicagói gyárunkban gyártottak.

Képes árjegyzékért és utmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni:

McCormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

Importált eredeti angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál BUDAPEST.

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Fejtrágyázásra

rétek, heréfoldek és takarmányvetésekhez, éppúgy elmaradt vagy hiányos vetések feljavítására és pótlására kiválóan ajánlható

a kőbányai szárított sertéstrágya

50 kgos zsákokban,

2,07 nitrogén, 1,97% foszfor és 177 káli-tartalommal.

A szárított sertéstrágya teljesen bűzmentes és kézzel szórható.

Prospektusok ingyen és bérmentve.

Budapest-kőbányai trágyaszárító-gyár.

BOSÁNYI ENDRE és TÁRSA

Budapest, V. ker.

Magyar Fenyőmag Pergető Gyár

erdészeti magkereskedés

FARAGÓ BÉLA

ZALA-EGERSZEGEN.

Ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csiraképeségű tü és lomblevelű

Erdei vetőmagvakat

TÖLGYMAGKOT s gyümölcsfa magvakat.

Kitüntetve díszoklevél, arany és ezüstéremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

431

Árjegyzék bérmentve.

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. sz.

Harminczkettedik üzemév! A gyapjunirás közeledtével a t. cz. Harminczkettedik üzemév!
gyapjutermelők és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

Az 1899. évi gyapjuforgalmi érték 4.000.000 koronára rugott.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, Olasz-, stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását, a legmértékeltőbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk, a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással kívánatra készséggel szolgálunk.

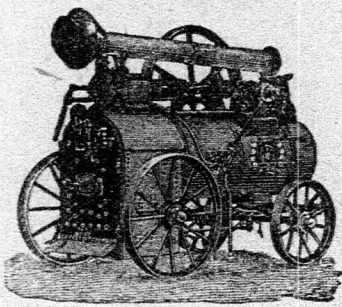
AZ IGAZGATÓSÁG.

Városi irodánkban Neugebauer Gy. urnál VII. Dohány-utca I. sz. felvilágosítások szintén kaphatók. 831

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK lokomobilok és cséplőgépekre kötelesek.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcsepplő garnitúrákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

jól kijavított

lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

630 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára. Irta K. Ruffy Pál.

Ara portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

CARBOLINEUM

AVENARIUS SZABADALMA,

23 év óta a legjobban bevált

faconserválószert

rothadás és gomba ellen.

!! Utánzásoktól óvakodjunk !!

AVENARIUS R.

carbolineumgyára

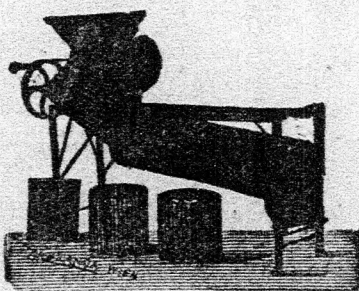
Amstetten, Alsó-Ausztria.

579 Iroda:

WIEN III/1, Hauptstrasse 84.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk trieurjeinket minden gabona tisztítására 5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális trieur készitünk.

Lekopított trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcserélünk. Kívánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók alkalmazást nyerhetnek. 8081

MAGYARON ELSŐ, LEGHÍDYOBB ÉS LEGJOBB NERVENŰ ÓRAZLETTEK

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN 1847.

OS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. CHRONOMETER-ÉS MŰRÁS. FŐLTALÁLÓJA A REMONTOIR INDAÓRÁKNAK STB. STB. JAVÍTÁSON SÉVI JUTALÉK MELLETTE

ÓRÁK ÉKSZEREK

10-ÉVI JUTALLASSAL

RÉSZLETFIZETÉSRE

KÉPES ÁRJEGYZÉK BÉRMENTVE.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság. 41901. CII. sz.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-bajor vasúti kőtelek. (Új osztályú díjszabás (II. rész 2. füzet) életbe lépésére.)

A fent megnevezett kőtelek forgalomban f. évi június 1-ével új osztályú díjszabás (II. rész 2. füzet) lép életbe.

Ezen díjszabás kiadásával az 1895. évi október 1-től érvényes hasonló díjszabási füzet az I. és II. pótlékkal a kihirdetés úján érvényesített díjtételekkel együtt hatályát veszíti, az új díjszabás f. évi május 15-ike után 3 koronáért alulírt igazgatóságnál megszereshető.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmint a részes vasutak nevében.

Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált évek óta

Porcellán-Email-Festékünk (Pef)

mint elegáns fal és mennyezet mázolat, melyen penész és gombaképződés lehetetlen. Mindenkor mosható, kemény, porcellánszerű felületet nyújt, mely tej és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istállók, kiosztek stb. részére felette czél szerű.

Bessemer-festékünk (védjegy üllő)

mint feltétlenül megbízható rozsdavédő szer mindennemű vasszerkezetek, vas és hullám bádogtetők, tartók, kerítések, rácsok, gépek stb. részére. — Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer. Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint minium és olajfesték.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Hazai Ipart

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, W. Jász-utca 7.

Csakis

Hazai Ipart

pártoljuk.

AZ
ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
felügyelete alatt álló
KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT
kiadásában a következő
gazdasági könyvek jelentek meg:

	füzve frt	kötve kr.
Cselkó és Kossutány <i>Takarmányozdstan</i> ...	2.40	3.—
Cserhádi Sándor <i>Talajismeret</i> ...	1.60	—
Hilgard-Treitz <i>Szikes talajok</i> ...	—	80
Domokos K. <i>Gazdasági építészeti I-ső rész</i>	2.40	—
Száhlender Gyula <i>Gazdasági építészeti II-ik rész</i> ...	2.60	3.—
Szűts Mihály <i>Mezőgazdasági becsléstan</i> ...	2.60	3.—
Cserhádi Sándor <i>Okszerű talajmivelés</i> ...	2.60	3.—
Acsádi Jenő <i>Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és Hidépitészeti</i> ...	2.60	3.—
Molnár István <i>Gazdasági gyümölcsstermelés</i>	2.—	2.40
Beiwinkler Vilmos <i>Fajbaromfi-tenyésztés</i>	5.—	6.—
Rázsó Imre <i>Cukorrépa-magtenyésztés</i>	1.—	—

Megrendelések az
Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)
intézendők.
A műveket bérmentre küldjük; s minden megrendelés után 25% engedményt adunk.

Cukorrépa, burgonya és salétrom permetező
(szabadalmazott).

A szegedi kiállításon „**uj és figyelemre méltó**” jelzővel kitüntetve.

A szükségelt **ötszörös erőki-fejtésnek** megfelelőleg szabadalmazott **szivattyuszerkezettel** ellátva.

Az **ormányos bogarak** ellen használható chlorbaryum és rovarin permetezéshez. A **burgonya peronosporája** elleni permetezéshez. A **salétromnak** oldat alakban bármely oldat alá és a **trágyalé permetezéshez**. A **csigák** ellen (lema melanopus) thanatonnal történő védekezéshez.

A **háromsoros permetező** egy pillanattal alatt minden sortávolságra beállítható. Az **ötsoros** pedig egy méter széles zárt sikot permetez.

Munkaképessége 3 kat. hold.

E tökéletes permetezők kaphatók alólírott fel-találónál.

Ismertetés ingyen és bérmentve 703

Veszelei Zsigmond
DOMBOVÁR, pósta-, távirda- és vasutállomás.

Lucernát, lóherét, fűmagvakat
minden czépra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot
a legfutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szíves ajánlatokat.

AJÁNLÓK:
Kocsikenőcsöt, Petroleumot, Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakat.

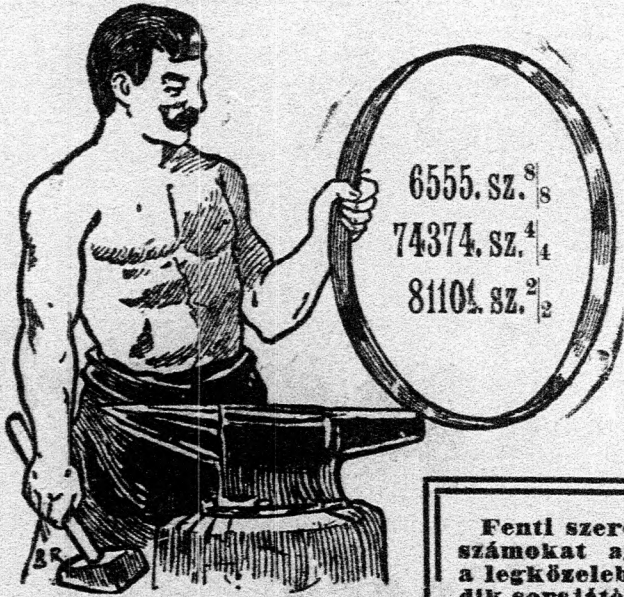
MŰTRÁGYÁT
Glasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrdíve.

GÉPOLAJAT,
u. m. valódi tiszta olivajlat, elsőrendű savtalanított repceolajat, stb.

Szalonnát
Fertőtlenítő szereket,
u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálics stb. rézgálics karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
Telefon. Sörgönczim: „CERES” Budapest. Telefon.
Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

I. oszt. 1/4 sorjeggy 6 frt. — I. oszt. 1/4 sorjeggy 3 frt. — I. oszt. 1/4 sorjeggy 1 frt 50 kr.

Mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Fenti szerencse-számokat ajánljuk a legközelebbi hatodik sorsjáték I. osztályához.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZA, BUDAPEST,

osztálysorsjáték osztály, főáruda, Váci-körut 4.

Fiók: Muzem-körut 11.

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.:

szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő **előlegot nyújt** hatóságilag megállapított kamattal mellet.

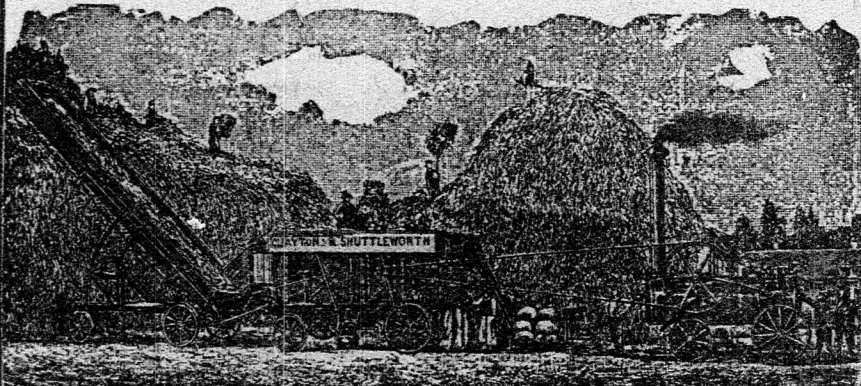
Vasuti küldemények czimzandók:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczím: VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.*

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körut 63. sz. által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak;

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek

továbbá járgány-cséplőgépek, lóheré-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszfűző- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

2 1/2 egész 12 lóerős, szalmakaszalók, konkolyozók, kaszfűző- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

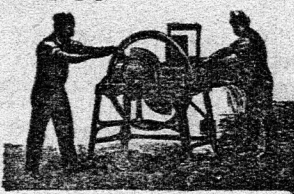
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytetemes aczél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

locomobil- és cséplőgép-gyára.

Sertésenyésztők figyelmébe.
A 13652. szám alatt szabadalm.
SOMOGYI GÉZA-féle
állatok emésztését elősegítő por
mindenféle
sertésbetegségek
ellen

sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti.

Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenállóképeségét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybelekbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (bolyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint bőséges hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár és bármely állatnál alkalmazható.

Használati utasítás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1 1/2 evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengékedik, az első két nap 5 deka 2 1/2 evőkanállal naponta. Azonban, ha betegségbe megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. A por kevés hig ételbe keverendő.

Elismerő leveleka legnagyobb uradalmakból vannak.

Kapható mindenütt.

1/4 kg. doboz 90 fillér (45 kr.), 1/2 kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

341

Készítő **SOMOGYI GÉZA, Arad.**

Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási eszközök és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakfériak által legjobban ajánlott patkókat ígáslovak és paripák, ugy-szintén ökrök vasolására.

Különösen kiemeljük cégünknek legújabban szabadalmazott rudvasalásait és kengyelelt.

M. HANN'S SÖHNE
os. kir. udvari patkolási eszköz-áruháza
BÉCS, II., RENNIGASSE 6. SZÁM.

BIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban BUDAPEST, TITKÁRSÁG 24-418 szám.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, olosettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. nemkülönbön kőszén-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-oszlopok raktáron.

ALAKULT 1856.

KÜHNE E.

a nyári időnyre ajánlja elismert szerkezetű, és kivitelű eredeti amerikai „Osborne“-féle

**fűkaszaló gépeit
szénaforgatóit
marokrakó
és kévekető
aratógépeit,**

melyek hazai földön is ismételve legelső díjakkal kitüntettek.

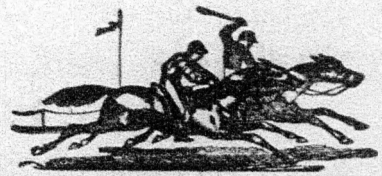
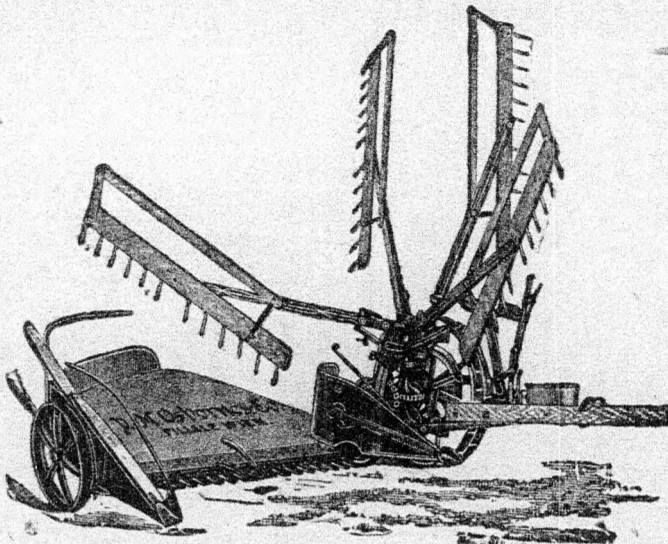
Saját készítményű **szénagereblyék** legjobb kőrifából. Egy és többsoros **kapálógépek** (Columbia cultivátor 66 korona).

Járgányos és motoros cséplőgépek rosták, konkolyozók. Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57 a.

Budapesti

LÓVERSENYEK

1900. május 6., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 19., 20. és 22-én.
Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Belépti jegy naponként:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	10 korona.
I. " " hölgyeknek	6 korona.
I. " " katonatiszteknek	6 korona.
II. " urak vagy hölgyeknek	2 korona.
Állóhely a versenypályán közepén	60 fillér.

Egész évi (Saison-) jegyek 31 napra:
(Május 10 nap, aug. 10, október 11 nap.)

I. oszt. (Passepartout) uraknak	200 korona.
I. " " hölgyeknek	100 korona.
I. " " katonatiszteknek	100 korona.

A májusi 10 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	80 korona.
I. " " hölgyeknek	40 korona.
I. " " katonatiszteknek	40 korona.

A külön elkerített fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy mind a 10 napra 60 korona.

A totalisateurokhoz azonban, mint eddig, úgy ezután is szabadon léphetni. — Villamos vasut egész a helyszínrig közlekedik. — **Katona-zene; frissítő-helyek minden osztálynál.**

„HAMPSHIRE DOWN“ JUHOK.

Kitünő hus, jó gyapju, nagy súly

Ezen kiválon értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai

fejlettségénél fogva utolérhetetlen

ezenkívül pedig oly erős szervezetűek, hogy minden éghajlathoz alkalmasak, és a hus minőségére nézve egyedül állanak.

Közelebbi felvilágosítást nyujt

JAMES E. RAWLENCE,

a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja.
SALISBURY, England.

SZIVATTYUK

MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.
Legjobb gumm- és kender tömlők.
Mindenféle csövek.

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Árjegyzékek W. GARVENS, Wien, I., Walfischgasse 14. sz. ingyen és bérmentve. Schwarzenbergstrasse 6.

HOTTER F. J. R. Szt. József-gyógyszertár a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbínol

1/2 palack frt 6.—, 1/2 palack frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kiadvést és zsíros testtapadékat, a nélkül, hogy a szőrt tönkré tenné. Erősíti a megtámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkré tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epibajnál, csülkdagasztatnál, palabütyköknél, vastag térdnél, csomóknál az inakon, vastag bokánál, dagasztatnál, a hol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zúzódásokat.

Hotter-féle Agri táppora

lovak és szarvasmarhákknak 1 osomag 80 kr.
Kitünő pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle Holtteteménőcs

1/2 tégely ára 2 frt, 1/2 tégely 1 frt 20 kr.
Fehülmulhatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

HOTTER

ÁLLATGYÓGYKESZITMÉNYEI
a jelenkor legkittünőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem érhetők. Raktárak a gyógyszerárakban és drogériákban.
Főraktár: **TÓRCE JÓZSEF** gyógyszerész BUDAPEST, Király-utca 12.

HOTTER-FÉLE TRAINING-FLUID

1 palack 1 frt 20 kr.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradságra és vontatásra képesíti. A túlerőltetés következményeinél, benuulás, szagztatás és meredvességénél megőző sikerrel alkalmazandó.

HOTTER I. ÉS II. SZ. DISENFORA

1 kiló 1 frt 20 kr.

Legjobb étrendi szer a disznóköpőgyógyászatára; kitünően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésűl alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE HOLIA ELLEMI SZER

1 üveg 1 frt 20 kr.

Lovaknál mindennemű kolika és hügy felakadás, szarvasmarhákknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

Faragó-féle Csüdsömör-kenőcs.

Biztos hatású szer, csüdsömör, hám és nyereg törés ellen.

Faragó-féle

Verseny fluid.

Izom, izület-rándulás, valamint rokkantság esetében kitünőnek bizonyult.

Mindkét szer, környékbeli több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; már több év óta igen jó eredménnyel használtatik.

Kapható a feltaláló és készítőnél

FARAGÓ ÖDÖN

gyógyszerésznél 859

Tót-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégely Csüdsömörkenőcs	2 korona.
1 kis " "	1 " "
1 üveg Versenyfluid 3 deciliter	2 " "

Méhészeknek és baromfitenyésztőknek fontos!!

Saját érdekében

kérem sziveskedjek elválni az első magyar kereskedelmi méhteleg — és a vele kapcsolatos állattenyésztési cikkek raktárának 1900. évre szóló sok újdonsággal gazdagított képes árjegyzékét, melyek dus választékát tartalmazzák a méhkaptároknak és méhészeti segédeszközöknek a mesterséges baromfikköztögeknek és felnevelési szereknek; továbbá tyúk, galamb és madár-étetők, tyúkólok, galambházak és madárkalitkáknak stb.

Árjegyzékeket külön a méhészeti, s külön a baromfitenyésztési cikkekről ingyen és bérmentve küldök.
Czime e legrégibb, általános jóhírnevű és minden kiállításon kitüntetett üzletnek: 768

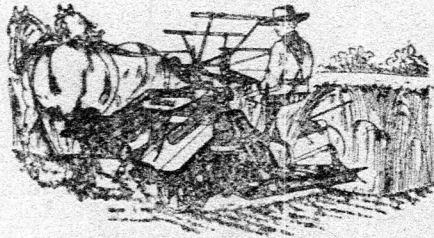
Kühne Ferencz első magyar kereskedelmi méhteleg,
Budapest, I., Attila-u. 99/151.

Miért vannak még emberek,

a kik a Kathreiner-féle Kneipp maláta kávé még nem használják, noha ez egy izletes és egészséges kávéval?

Mert nem tudja még mindenki, hogy mily nagy előnyökkel bír a Kathreiner kávé, a mely a kávénövény egy kivonata által a bakkávé ízét és zamattját nyeri. O ezáltal felülmulthatatlan módon magában egyesíti a homi malátakészítmény értékes egészségügyi tulajdonságait a bakkávé kedvelt ízingerével. A Kathreiner Kneipp maláta kávé nagyobb részt mint pótkávé szolgál a bakkávéhoz, azonban tisztán élvezve is kitünően ízlik. Mindentüzt kapható, de nyitva soha sem lesz árusítva, s csak az ismert eredeti csomagokban valódi, a melyek Kneipp páter arczképét viselik és a nevet: —Kathreiner—.

A világhírt és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai
**„Deering“-féle fűkaszalógépeket,
 marokrakó aratógépeket és
 kéveköto aratógépeket,**
 valamint egészen vasból
 és aczából készült **szénagyűjtőgépeket**

(lógereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden általam szállított ilyen gépnek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátozott számban hozatom Amerikából, megtörténhetne, hogy késői rendelvényeket legnagyobb sajnálatomra már nem lennék képes fogatósítani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.

— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálok. —

Hirdetmény.

Ezennel közzhírré tesszük, hogy a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur Ó nagyméltósága folytán I. évi május hó 1-től kezdve a) a budapest-szolnoki vonalon fekvő: Szecső állomás neve Tápió-Szecső-re, b) a szolnok-nagyvárad-i vonalon fekvő: Száp Allo Elás neve Sáp-ra, c) a szajol-aradi vonalon fekvő: Mező-Tur állomás neve Mezőtur-ra, Mező-Berény állomás neve Mezőberény-re, Csaba állomás neve Békés-Csabá-ra, d) a nagyvárad-szegedi vonalon fekvő: Szalonta állomás neve Nagy-Szalontá-ra fog változtatni.

Aradon, 1900. Április hó.

Az üzletvezetőség.

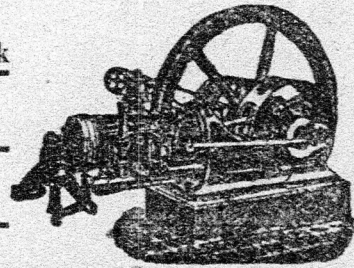
Keleti J. orvosi műszergyáros
 a Budapest. a a
 Póráktár: Koronaherceg-utca 17. sz.
 Gyár: (Mótor-erővel) IV., Károly-laktanya.
 Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdászati műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.
 Javítások és műköszörülések elfogadottnak.
 Képes árjegyzék ingyen.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a
DREZDAI MOTORGYÁR Részv.-Társas. (ezelőtt HILLE)
 a legjobbnak elismert gáz-, benzin-, petroleum- és acetylen-motorait 1-100 lóerőig és locomobiljait.

Nagyszerű ujtások

szabadalmazott

szerkezettel.

Minden kiállításon

és versenyen első

dijakkal és érmek-

kel kitüntetve.

Vezérképviselőség: Gellért Ignác és Társa, Budapest, VI., Eötvös-u. 48. FŐKÜHELY BUDAPESTEN.

**Tejgazdasági
 Zsebnaptár**

az 1900-ik évre

ELSŐ ÉVFOLYAM.

Szerkesztő és kiadja:

JESZENSZKY PÁL

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárja

Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdatisztek Orsz. Egyesülete, valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott küldéssel 1 frt 65 kr.

Bolti ára 2 forint.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.
 59002/CII. szám.

Hirdetmény.

Délnémet—osztrák—magyar vasuti kötelék.

I. sz. pótlék életbeléptetése a kivételes gabona díjszabás III. rész 2. füzetéhez f. évi május hó 1-én az I. sz. pótlék lép hatályba, mely a fődíjszabás kiegészítését illetve módosítását tartalmazza.

Ezen pótlék az érdekelt vasutak igazgatóságainál díjtalanul kapható.
 Budapest, 1900. április 23.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.
 (Utányomat nem díjaztatik).

Mindennemű tejgazdasági eszközt
 és gépet szállít, tejgazdasági telepeket
 és tejszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

„Adria”

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság
Vezérigazgatója: HOFFMANN S. és V.

1900. május havában a következő gőzösök indulnak:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. május
Fiume	Liverpool	Tyria (C. L.)	1-10
"	Hull, Newcastle o/T.	Finland	1-10
"	Bordeaux *	Zrinyi	1-15
"	Tanger, Pernamb., Bahia	Nagy Lajos	10
"	Rio de Janeiro, Santos *	Genoa	5-10
"	London	Andalusian	5-15
"	Liverpool	Wm. Bailey	10-20
"	London	Szent István	15-25
"	Rotterdam,	Stefánia	15-25
"	Rouen	Persian	25
"	Liverpool	Mátyás király	21-31
"	Barcelona, Valencia *	B. Kemény	21-31
"	Rotterdam	Szent-László	21-31
"	Gibraltar, London	Báthori	21-31
"	Algier, Glasgow *	Pavia (C. L.)	21-31
"	Liverpool	Volturno	21-31
"	Hull, Newcastle o/T.	"	21-31
"	Bordeaux *	"	21-31
"	Hamburg	Venezia	21-31
"	Rouen *	Jókai	25/V.-5/VI
"	Antwerpen	Kálmán király	25/V.-5/VI

Honnan	Hová	Gőzös neve	1900. május
Liverpool	Trieszt-Fiume	Flavian	1-10
Hull, Newcastle o/T.	"	Volturno	1-10
Antwerpen	"	Széchenyi	1-10
London	"	Szent László	1-10
Glasgow	"	Kálmán király	1-10
Liverpool	Fiume-Trieszt	Veria (C. L.)	5-15
Rouen	Trieszt-Fiume	Matlekovits	10-20
Rotterdam	"	Deák	15-25
Glasgow	"	Petőfi	15-25
London	"	Sultana	15-25
Liverpool	"	Algerian	15-25
Hull, Newcastle o/T.	"	Rosario	15-25
Amsterdam	"	Andrássy	15-25
Rio de Janeiro, Santos	"	Baross	21-31
Liverpool	"	Saragassa (C. L.)	21-31

Középtengeri szolgálat.

Fiume-Malta-Sicília-Marseillei vonal. Jövő hó 3-án „Árpád”, 10-én „Rákóczi”, 17-én „Adria”, 24-én „Szapáry”, 31-én „Tisza” indul Fiuméből Marseillebe és 6-án „Adria”, 13-án „Szapáry”, 20-án „Tisza”, 27-én „Árpád” indul Marseilleből Fiuméba.

Tyrrheniai vonal.

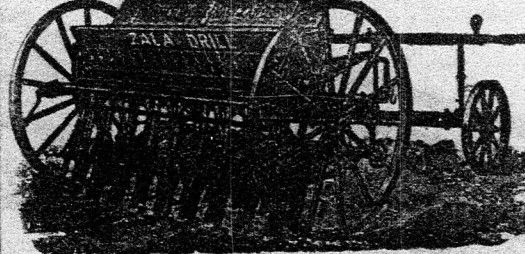
Az elsőosztályú gyorsgőzös „Buda” minden szerdán délelőtt és pedig jövő hó 2., 9., 16., 23. és 30-án indul Marseilleből Genuába. Minden esütörtökön este 8 órakor Genuából Nápolyba és minden szombaton d. u. 4 órakor és pedig jövő hó 5., 12., 19., 26. közvetlen Nápolyból Marseillebe.

Ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, e kikötőket nem érinteni. A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triesztet is érinti.

Kitüntetések
1897. Kisléber nemzetközi vetőgépversenye első díj: állami arany érem.
Lévai nemzetközi vetőgépversenye első díj: nagy tiszemre arany érem.
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépversenye első díj: arany érem.
Marosvásárhelyi vetőgépversenye első díj: arany érem.
1899. Szegedi kiállítás első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:
Magyarország
legújabb és
legjobb 7583
vetőgépét,

ZALA-DRILL

szabad, kiváltható kapacitással ellátott
sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas
sorvetőgépét, továbbá szab. „Perfecta” olcsó és igen jó, könnyű vetőgépét,
legjobb szerkezetű Sack-re dőszertű rozélekét, boronált, járgányait, szénagyűjtőt,
rostát és mindenféle gazdasági gépeit.

„Planet jr.” rsz. kézi-toló répakapa és töltőgép, a 10 frt.
Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), ● ●
„Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.

— A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —

Legújabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron. 40

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tisztító - művek

gabonaraktárak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

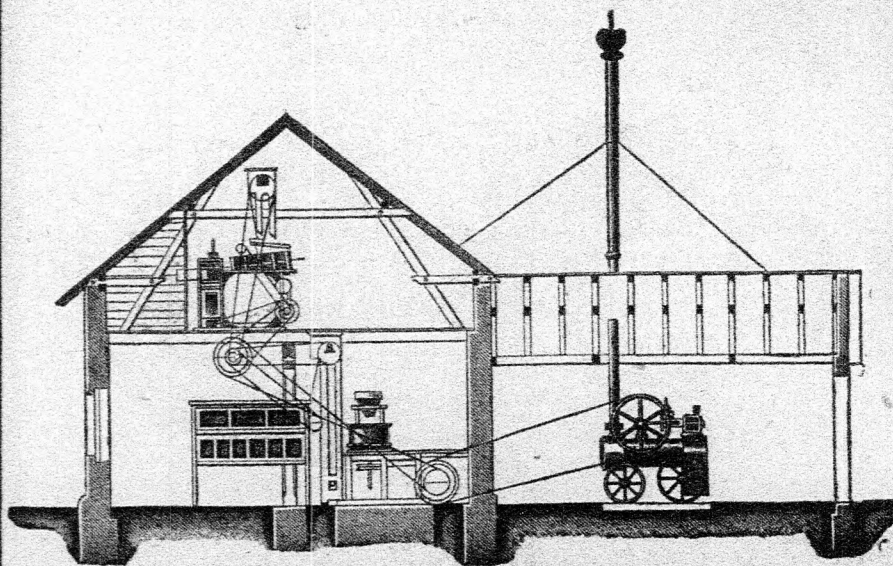
gép- és rostalemezgyár, malomépítész

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigazgatója

7626

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váci-ut 46. szám.

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-körút 25.
H. PAUCKSCH részvénytársaság
főtelepe.

Törzsgyárunk **LANDSBERG a/W.**
gépgyár, vasöntőde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely

53 éves fennállása óta
mint legkiválóbb különlegességét
'egjobban jövedel-
mező

SZESZGYÁRAT

rendezett be a
legújabb rendszer szerint.
50 év óta körülbelül 1800 telepet álli-
tottunk fel.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszőmítők,
keményítőgyárak, tejjgazdaságok számára, átvesszük régi szesz-
gyárak teljes átalakítását és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is leg-
jutányosabban szállítunk.

Megkereséseket **Paucksch, Budapest, József-körút 25.** címre kérjük.
(Gyártelep: Kőbánya.)

GEITTNER és RAUSCH
Budapest, Andrásy-ut 8. sz.

Ajánlják a **Farkas és Faragó-féle**
viharágyukat,

melyek minden eddigi hasonló találmányt úgy kivitel
mint takarékoság szempontjából fölülmulnak.

**Hegyközségeknek és gazda társulatok-
nak előnyös fizetési feltételek.**

Tej!
Nagyobb mennyiségű tej évi
szerződési vételre keresetlik.
Ajánlatok kéretnek "Szold" -
jelige alatt a lap kiadóhiva-
talába. 830

2-3 waggon
szepreztirok megvételre keres-
tetik. Cím a kiadóhivatalban.
844

Mindennemű
ZSÁKOK,
vizhatlan és nyers
takaró-

PONYVÁK
legmegbízhatóbb be-
szerzési forrása *

Fischer J.
ponyva- és zsákgyára
Budapest,
Nagykorona-u. 18.
Minták ingyen és bér-
mentve. 445

Cserhéj

idei második és eredeti ter-
mes nagyobb mennyiségben
készpénz fizetés mellett meg-
vételre kerestetik. Bővebbet
"B. A. 3856" jel alatt

Rudolf Mosse
Berlin S. W. ad. 866

Eladó:

egy Clayton és Shuttle-
worth gyárbeli 8 lőerejű
garnitúra. Locomobil szá-
ma 20679, cséplőgép száma
20909. Továbbá: egy Garet
gyárbeli 6 lőerejű garnitúra:
locomobil száma: 12340
cséplőgép " " 4566
Végül egy Garetgyárbeli
kettős hengerű 12 lőerejű
locomobil. Mindezek jó kar-
ban vannak és jutányos
áron megkaphatók

Weiser J. C.
gépgyáros cégnek
Nagy-Kanizsan. 384

Stephánia Nándor

ezüst-, aranyműves és ékszerész
Budapest, IV., Aranykéz-utca 4.
Az Orsz. Magy. Ebtényező
Egyesület jelvény és érem szál-
lítja.

Készít mindenféle állatmintát
és érmeket aranyból, ezüst- és
érből a legfinomabb kivitel-
ben saját műhelyében. 854

Szabadalmazott

Kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára,
kaphatók a feltalálónál, tel-
jes felelőség mellett, hogy
tisztá cséplést lehet vele
végezni a legrosszab eset-
ben is.

A kosárbetétek árai:

4 lőerejű géphez 60 kor.
6 " " " 70 "
8 " " " 80 "
10 " " " 90 "

Megrendelés esetén a ko-
sár szélességének mérete
beküldendő

Bajzath Ignác,

Székelyhíd. 762

Tavaszi kaszáláshoz különlegességek:

Amerikából behozott és mindenütt nagy kedveltségnek örvendő felülmulhatatlan

„JOHNSTON“-féle fűkaszálókban

változtatható kaszagyorsaság, tehát minden néven nevezendő takarmány kaszáláshoz alkalmas.

„Johnston“ egész acél, igen könnyű és nagy
munkaképességű

„Globe“ gyűjtőgépekben.

„Hollingsworth“ 27 acél fogas

amerikai gyűjtőgépekben,

kötőanyagból készítve, magas kerekkel, teljes szavatosság
mellett szállít

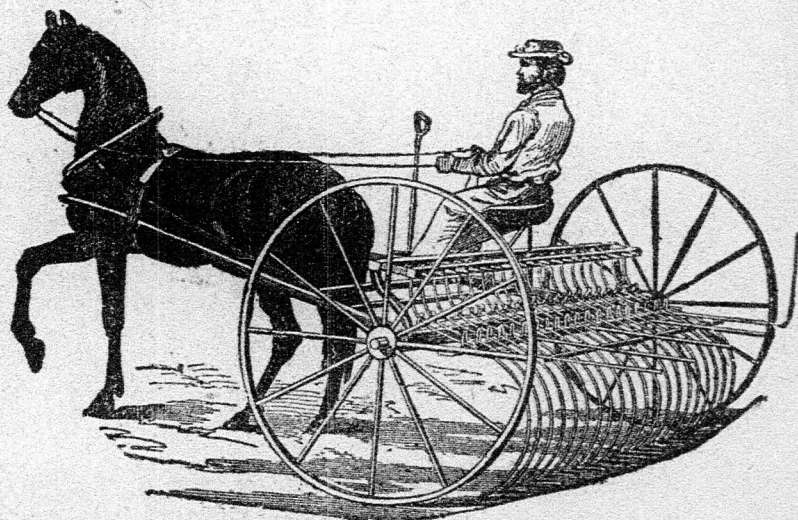
Bächer Rudolf és Melichar Ferencz

magyarországi főraktára

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér ezen felül minden szög 4 fillér, felül 5 betűkkel 8 fillér Csim köztársaság minden beiktatásnál 60 fillér bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK

Csak megőrződik és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vétetnek fel a kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Azonnali
 belépésre kerestetik felsőbb gazdasági tanítványokat végzett, 2-3 évi gyakorlati bíró, jogtudományban jártas gazdasági írók. Javadalmazása évi 480 korona és teljes ellátás. Bizonyítványok a tanítványokkal felszerelt sajtókezelő iri folyamodvány az uradalmi tisztartószághoz Pa.-Jakab szállásra, posta Sárospatakra küldendő. 832

A sárospataki
 hercegi uradalomban egy gazdasági segédülést állás keresésében van, mely azonnali elfoglalható. Az uradalmi jogtudomány Sárospatakra benyújtott kérvények és a bizonyítványok vissza nem küldetnek. 838

Felsőbb
 tanítványokat végzett, nős ispán, május hó 15-én felelték egy gazdasági segédülést állás keresésében van, mely azonnali elfoglalható. Az uradalmi jogtudomány Sárospatakra benyújtott kérvények és a bizonyítványok vissza nem küldetnek. 838

Gépesz-kovács
 azonnali is a kalmaztatik egy Szilvéniai uradalomban, a ki minden gazdasági gép javítását érti és a parkoló tanfolyamot végzett, miután az ország személyes használatu lovat parkolni köteles volna. Közéletben Elemenh Kálmán kaszárni Csémernicán, posta Tercováz meg tudható. 802

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt,
 30 éves 13 évi gyakorlati, ki a gazdaság minden ágában, mint: cukorrépa, dohánytermelés, hizlalás, kenyérszárítás stb. teljesen jártas s kitűnő bi onyítványokkal rendelkező, állást keres melibbi belépésre. Címe meg tudható a kiadóhivatásban. 890

Önálló,
 elméletileg és gyakorlatilag képzett, 32 éves, izr., nős gazdatiszt, ki már hosszabb idő óta hirtve uradalmakban mint főtiszt működik, birtok parcellázása miatt f. év végére szerény igények mellett állást keres. Ugy a cukorrépa- és dohánytermelésekben, állattenyésztés, hizlalás és tehenészetben, valamint a gazdaság adminisztrálás ügyében kitűnő gyakorlati bíró, kitűnő ismeretekkel rendelkező a legjobb bizonyítványok és referenciák tanusodnak. Czim a kiadóban. 808

Fiatal
 27 éves gazdatiszt, ki 1895-től mai napig egy 2000 holdas uradalmat kezel, oly kisebb 1000-2000 holdas uradalmakba keresi tiszt állást, hol önállóan működhetne. Beszéli a magyar, német és román nyelveket. Dohánytermelésben teljesen jártas. Állását azonnali elfoglalhatja. Az illető tartalékos hadnagy s máz csak egy fegyvergyakorlatra kell bevonulnia. Igényei szerények. Czim a kiadóban. 835

Földmives-iskolát
 végzett, 2 évig báró uradalomban volt, gazdaság beszél magyarul és oláhul, kiszolgált alisz, nőstien, erélyes bármely gazdaságban állást keres; volt állás a tulajdonos elhalálása folytán kénytelen volt elhagyni, ugy a gazdaság valamint az irodai teendőket járta. Czim a kiadóhivatásban „Munka nemesít 834” jelige alatt. 834

Egy
 16 évi elméleti és gyakorlati képzettséggel bíró izr., nőstien, 32 éves gazdatiszt, kitűnő referenciákkal, ki egy beltörjes mezőgazdasági szeszgyárral kapcsolatos gazdaságot már 4 év óta önállóan kezel, család körülmények miatt állást változtatni óhaj, jelenleg földmivelésben van. Czim a kiadóhivatásban. 836

Földmives-iskolát
 végzett, néhány évi gyakorlati bíró, a keitős könyvvezetésben jártas, gépkezelő bizonyítványokkal és szeszgyári levelel rendelkező 26 éves fiatal ember állást keres. Czim a kiadóban. 851

Huszonhét
 éves gazdaság, 10 éves jó bizonyítványokkal, szeszgyári és stabil-gépkezelő oklevéllel, állást szeptemberre esetleg előbb v. itoztatni óhajja. Czim a kiadóhivatásban. 847

Nőtlen,
 földmives-iskolát végzett, kiszolgált katona, keresztény, 23 éves, józan, becsületes, némi gyakorlati, beszél és ír magyarul, németül, szerény igényekkel állást keres. Czim a kiadóban. 850

Szerény
 igényű, intelligens izr. nőstien fiatal ember, ki jelenleg is egy itenzívven kezel nagyobb birtoradalomban, mint gazdasági írók működik, ki szép jártassággal bír, ugy egyszerű gazdasági könyvvelében, mint a hizlalás és cukorrépa termelésében, s a gazdaság egyéb ágazataiban, iróki esetleg segédülést állást óhaj, elfoglalni. Belépési idő július 1-én kívántra azonban előbb is. Czim meg tudható a kiadóhivatásban. 835

Gazdatiszt,
 nőstien, 28 éves, izr., vallásu, katona kötelezettségekkel ellátott, nős, családalan, román, kabh. vallásu 31 éves vagyok; 6 évi gyakorlatomból 3/4 évet egy helyen mint segéd, majd mint kezelőt töltöttem, szerény igényekkel állást keresek. Czim: Oswald Mihály, Pilis, Pestm. 804

Földmives iskolát
 kitűnő sikerrel végeztem, katona kötelezettségekkel ellátott, nős, családalan, román, kabh. vallásu 31 éves vagyok; 6 évi gyakorlatomból 3/4 évet egy helyen mint segéd, majd mint kezelőt töltöttem, szerény igényekkel állást keresek. Czim: Oswald Mihály, Pilis, Pestm. 804

ÁLLATOK.
Tizenkét
 darab 2-7 éves, egészséges tarka tehén, simmenthali bikával fedezve eladó Koller Pálnál, Alsó-Alapon, Fajérmege. 855

Koseladás.
 Kiváló magas finomságú electoral-negretti tenyészkosok eladók. Bővebb felvilágosítást ad Szilágyi J., Pécs, Agota-utca 1. 859

Eladó tenyészjuhok.
 Dr. Pajza Gyula hevesi finom posztógyapjas merinó-negretti juhokból eladó 300 db. számfelületi gyapbírka, 800 db. számfelületi fiatal árú, 10 db. számfelületi éves kos, 6 db. számfelületi idős kos. Az állatok május 20-ig gyapjában láthatók. 810

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

Egy
 hágóképes Montavoni vagy Schwitzli 15-20 hónapos bika keresztűk megéltére; ár és méretek megjelölésével kérek ajánlatot. Czim a kiadóhivatásban. 868

Eredeti
Rambouillet
kosok 157
 mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók
gróf Herberstein
Albert
 uradalmi igazgatóságár 1
Strilek,
Morvaország.
60 drb
 1 éves erdélyi fajta prima ökrök borjú jutányos áron eladó Birtó István birtokosnál Monostorzsegen, u. p. és távirata Deés Erdély. 772

24 db.
 számfelületi merinó-negretti posztógyapjas tenyészkos eladó a dr. Pajza Gyula hevesi gazdaságában. Bővebb felvilágosítást a gazdasági intézőség nyújt Hevesen. 839

Nagy-Yorkshire
 sertés tenyészanyag beszereshető Linsky és Bakos tenyésztelepről Tót-Komlóson, vasút és posta állomás. Tenyészirány: nagy testű, gyors fejlődés; nagy ellenálló képesség; legnagyobb szaporulat. Mopoz fej kizárva. Jutányos árak. 864

Yo:kshire
 tiszta vérben tenyészített kan- és keca malacok eladók, ugy Yorkshire X Mangaliza keresztűek. Dr. Bohoz Zoltán gazdasági egyleti titkárnál Kaposvárott. 863

Egy
 hágóképes Montavoni vagy Schwitzli 15-20 hónapos bika keresztűk megéltére; ár és méretek megjelölésével kérek ajánlatot. Czim a kiadóhivatásban. 868

„Agricol“
 Ausztria, Magyarország és Olaszországban szabadalmazott, puha s hideg vízben könnyen oldódó Káliszappan, rovarölő alkatrészekkel. Legjobb övszer a szőlővessző rovarok ellen, különösen szénaféreg (bochilis ambriguella) levéltetvek és vértetvek (schizoneura) a gyümölcsfák, ugyazinte vetemény, réti füvek és virágférgek ellen. Árjegyzék és használati utasítás kívánatra ingyen.
F. Fenderl & Co.
 szappangyára 730
TRIEST,
 Via Limitanea 1.

Idegenek
birtok-
szerzése.
 Irta:
Dr. Baross János.
 Ára: 3 korona.
 Megrendelhető valamennyi könyvkereskedésben és a „Köztelek” kiadóhivatásban
BUDAPEST,
 IX., Üllői-út 25.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

Vészen
 átment berkshire kanok drbjá 100 koronáért eladó. Czim a kiadóhivatásban. 869

VEGYESEK.
Centrifugás
 vakra kérek ajánlatot. Czim a kiadóhivatásban. 829

Tökmag.
 Indiai Mammuth őriál takarmánytök kija 100 fillérért Tarnai Bertalannál Apostagon Pestm. kapható. 817

Fümagvak
 legfinomabb minőségben és legolcsóbban kaphatók
Radwaner és Rónai
 magkereskedésben,
BUDAPESTEN
V., Nádor-u. 8. sz.
 J. C. SCHMIDT erfurti magtermelő német csász. udvari szállító
magyarországi
főraktárában.
 Ugyanott a világ hírfu erfurti kertü magvak, valamint gazdasági vetőmagvak legjutányosabban beszerezhetők.
 Helyközi telefon 34-90.
 Tessék árjegyzéket kérni.

Szalma-eladás.
 20 waggon utolsó évi termésű préselt buzaszalma eladó család közü vasuti állomásra szállítva. Czim a kiadóhivatásban. 807

„Agricol“
 Ausztria, Magyarország és Olaszországban szabadalmazott, puha s hideg vízben könnyen oldódó Káliszappan, rovarölő alkatrészekkel. Legjobb övszer a szőlővessző rovarok ellen, különösen szénaféreg (bochilis ambriguella) levéltetvek és vértetvek (schizoneura) a gyümölcsfák, ugyazinte vetemény, réti füvek és virágférgek ellen. Árjegyzék és használati utasítás kívánatra ingyen.
F. Fenderl & Co.
 szappangyára 730
TRIEST,
 Via Limitanea 1.

Idegenek
birtok-
szerzése.
 Irta:
Dr. Baross János.
 Ára: 3 korona.
 Megrendelhető valamennyi könyvkereskedésben és a „Köztelek” kiadóhivatásban
BUDAPEST,
 IX., Üllői-út 25.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

20 darab
 egy éves
 rombouillet kos
 eladó az 863

esztergomi Főkáptalan nánai uradalmában;
 posta- és vasutállomás.
Párkány - Nána.
 Uradalmi tisztartóság.

ELADUNK
 és
kölcsön adunk
 új és egyszer használt vizhatalan
TAKARO
PONYVÁKAT,
 mindenféle nagyságban, új és használt mindenemű
TERMÉNY
ZSÁKOT
 repceponyvákat
 a legjutányosabb árak, illetve kölcsönök mellett
KOHN ÉS STEIN
 zsák és ponyva gyári raktár
 BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Eperdugványok.
 Évek óta folytatott nemesítéssel sikerült páratlan nagyságú és igen kollektív samau aprót előállítani, a gyümölcs nagysága 6-7 cm. hosszúságot, 5-5 1/2 cm. szélességet és 4 cm. vastagságot is elér, igen bőtermő. Erősen begyőerezett dugványok ezek 25 kor., száza 6 kor. Megrendelhető Dr. Tóth Imre kertészleltől, Selmeczbányán. 794

Kiváló szállítóképes és renomélt czig közléseket díjaz tervezett vagy szükséges csatornázásokról szivattyú vagy vízvezeték berendezésekre vonatkozó czimkért; magas jutatókat fizet megrendelések közvetítéséért. - Ajánlatok „Discretion 5” jellege alatt F. Rudolf Mosse, Wien Stadt” közvetít. 788

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

Luczerna,
Rébamag,
Csomós ebir
Francia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi
buza,
duppau
zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye,
Kőrísa,
tölgysorfa és csemeték,
kosár fűzdugványok.
 A drassói magyar törzstenyésztelepről több db. kiválóan fejlett
bika
 69 Kapható:
gr. Teleki
Arvéd úr
 drassói uradalmában,
 u. p.
Koncza.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körut 9. szám.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körut 9. szám.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körut 9. szám.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körut 9. szám.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körut 9. szám.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése
Budapest,
 Károly-körut 9. szám.

A
leg-
tartósabb
répa-
fajok
 az
eckendorfi
olajbogyóalaku
 és
takarmány-
czukorrépa.
 Eredeti utolsó évi termésű, kitűnő csiraképességű maggal szolgál
leszállított
árak
 mellett
Haldek
 magnagykereskedése

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legkötelesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasúthomdasi szombon.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

HAMPEL JÓZSEF

gép- és láncszivattyúgyára

WIEN, II/7., Hellwagstrasse 10.

ajánlja szab.

láncszivattyúit

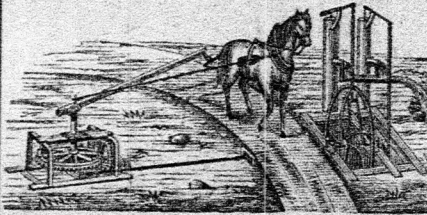
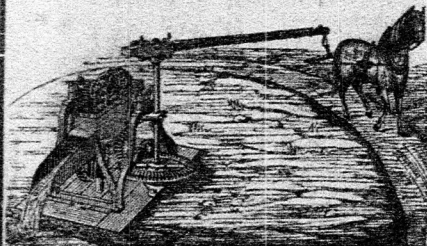
réttek, konyhakertek, díszkertek és falkolák vizeinek levezetéséhez. Munkaképesség óránként 200—800 hectoliter.

Lójárgány

1—4 kercsőnek egyszerre való használatához. Nélkülözhetetlen mély kultúránál.

Használt láncszivattyúk és járgányok állandóan raktáron vannak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A Szegedi kenderfonógyár részv.-társ. Szegeden

ajánl arató gépekhez való elismert kitünő minőségű

manila kévekötőfonalat,

valamint egy külön eljárással a czélnak époly jól megfelelően előállított, több nagy uradalomban kipróbált, **20%-al olcsóbb**

kévekötőfonalat magyar kenderből

minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanott gazdasági kötélárak és valódi kenderzsákok jutányos árban kaphatók.

822

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „**új és figyelemre méltó**” jellel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „**Bóni**” eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

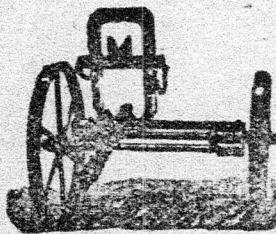
Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapestben: a szab. osztr. magyar államvasúttársulat magyar bányái, hutái és uradalmi vezérigazgatóságánál (VI., Teréz-körút 24/a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V., Alkotmány-u. 31.) Bächer és Melichar cégénél (VI., Nagymező-u. 68.) Kann és Heller uraknál (V., Váci-körút 62.)

Más rendezési vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

Más rendezési vas-eketaligákat átalakításra elvállalunk.

Lapunk bekötési táblája

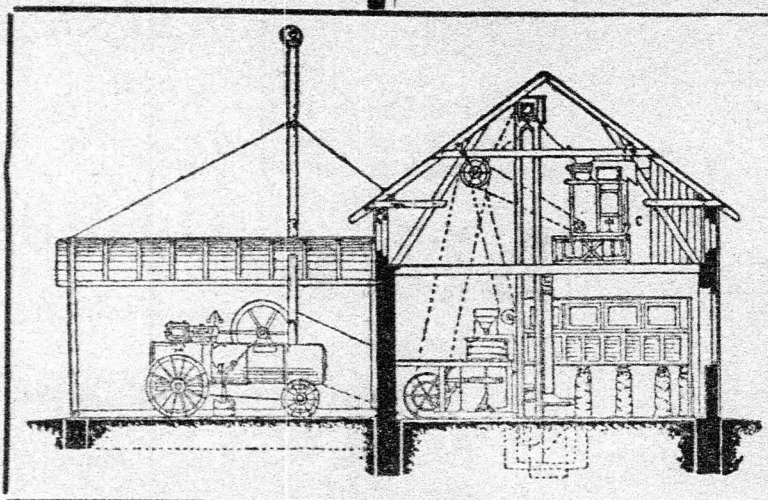
1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Szegedi Zsákok

Gabonaszákokat
nyers és vízmentesen telített
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és
Kendergyár

Salzman és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest,
V., Nádor-utca
20. sz.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

maloméplítő
gépgyára és
vasöntődjé

Budapest, Külső váci-ut 54-56. sz.